

"İki üç balta ayırmaz bizi mazimizden.
Ağacın kökü mademki derindir cidden,
Dalı kopmuş, ne olur? Gövdesi gitmiş, ne zarar?
O, bakarsın, yine üstündeki edvârı yarar,
Yükselir, fıskırıp, âfâk-ı perişânımıza;
Yine bir vaha serer kavrulan imanımıza"

Mehmet Akif Ersoy

BAHAR

Sefire-i Alem Uluslararası Öğrenci Derneğinin Edebiyat Kültür Sanat Dergisidir.

2021

KAPAK KONUSU

Köklerine Tutunmak

*Bir Kalem, Bir Defter ve
Yaprağa Sarılmış Bir Yemek*

Rayana Hassim Ebrahim

Osmanlı Kimliği ve Şehirleşme

Ogulbagt Rejepalyeva

*Orada Moro Müslümanları Var,
Uzakta Bangsamoro Mücadelesi*

Blanch Ameerah Candao

İslam Âlemlere Rahmettir

Susilawati İbrahim

Sefire-i Alem'deki Büyük Masa

Asu Can

Aminata Yakubi | Asma Akram | Asmar Ilgary | Asu Can | Ata Ümmühan | Blanch Ameerah Candao | Enxhi Bali | Fatma El Hamid | Gülhumar Abdürrahim | Jıamıla Abulızı | Kadicha Tazhibaeva | Mina Gholamibaroughi | Nesrin Aksu | Nurayn Omar | Ogulbagt Rejepalyeva | Rahema Upile Mtambo | Rayana Hassim Ebrahim | Susilawati İbrahim | Vega Moqarabi

9 772564 638005 17 20

BAHAR

Sefire-İ Alem Uluslararası Öğrenci Derneğinin
Edebiyat Kültür Sanat Dergisidir.
2021

Yayın Ekibi

Derya Şama
Gülay Yüksel
Asuman Gölpınar
Suzan Kucur Ören
Sevgi Tuba Göl
Hatice Yerlikaya

Görsel Yönetmen

Nurgül Ersoy

Grafik Tasarım

Nuhun Gemisi

Adres

Akşemsettin Mahallesi,
Sarıgözel Caddesi,
No: 4/B Fatih/İstanbul
Tel: 0212 621 27 49
e-mail: sefireialem@gmail.com

Baskı

Erkam Yayın San. ve Tic. A. Ş.
Tel: (0212) 671 07 07

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

- 2 Bir Gün Mutlaka**
Bir Uygur Kızı
- 4 Bir Kalem, Bir Defter ve
Yaprağa Sarılmış Bir Yemek**
Rayana Hassim Ebrahim
- 7 Maneviyat Işığı Altında Küçük Prens Tahlili**
Gülhumar Abdürrahim
- 10 Anastasia ile Bir Mülâkâttan Bize Kalanlar**
Fatma El Hamid
- 12 Osmanlı Şehirleri, Mimarisi ve Yaşam Alışkanlıkları**
Ogulbagt Rejepalyyeva
- 16 Üzgünüm Çocuk**
Asmar Ilgary
- 17 Rengarenk**
Asma Akram
- 18 Türkmenistan'ın Sovyetler Döneminde Sosyal
Ekonomik Hayatı ve Din**
Ogulbagt Rejepalyyeva
- 22 Yolu Sefire'den Geçenlerle Hasbihal**
Yayın Ekibi
- 25 Bir "Ayrılık" Filmi**
Vega Moqarabi
- 28 Bangsamoro Mücadelesi**
Blanch Ameerah Candao
- 30 Bekle Türkistan'ım**
Jamila Abulızı
- 31 İçimizdeki Güç**
Rayana Hassim Ebrahim
- 32 Hayatımın Dönüm Noktası**
Kadicha Tazhibaeva
- 34 Masallarım Bitmedi ki**
Mina Gholamibaroughi
- 35 İslam Âlemlere Rahmettir**
Susilawati İbrahim
- 37 İtminan ve Endişe**
Nesrin Aksu
- 39 Sefire-i Alem'deki
Büyük Masa**
Asu Can

BAŞLARKEN

Bahar, umuttur
Bahar, tazelikdir
Bahar, mutluluktur
Bahar, kışa meydan okumaktır
Toprağın altında sabırla bekleyiştir
Bahar, zamana direnmektir
Yenilse de tekrar fişkırmaktır
Bahar, yeniden diriliştir
Filistin'de bir çocuğun elindeki taşır
Doğu Türkistan'da çekik gözlü bebedir
Afrika'da evine su taşıyan bir kadındır
Yüz yıl da kalsa karanlıkta aydınlığa
çıkacağına olan inançtır
Bin kere ölse de bin kere dirilmektir.
El ele vermektir
İçten gülümsemedir
Bahar SENSİN
Bahar BİZİZ
“İki üç balta ayırmaz bizi mazimizden.
Ağacın kökü mademki derindir cidden,
Dalı kopmuş, ne olur? Gövdesi gitmiş, ne zarar?
O, bakarsın, yine üstündeki edvârı yarar,
Yükselir, fişkırıp, âfâk-ı perişânımıza;
Yine bin vaha serer kavrulan imanımıza”*

Yayın Ekibi

*M. Akif Ersoy'un iki üç balta ayıramaz bizi
mazimizden şiirinden alıntıdır.

BİR GÜN MUTLAKA

"Tepesinde tek Allah toplusunda tek mermi
Uygur Türkü bir bebek farlara bakan kedi
çıldırılmış uğultuda duyuyorlar apaçık
işiteni olmayan kamçı gibi sesini
sen şiir sanıyorsun kan geliyor ağzından."
Süleyman Çobanoğlu

Bir Uygur Kızı

Rüyalarımı seviyorum, çünkü sadece rüyalarım da gidebiliyorum mahalleme. Rüyalarımı seviyorum çünkü sadece rüyalarım da sarılabiliyorum anneme. Rüyalarımı seviyorum, çünkü sadece rüyalarım da ailece bir sofrada oturup yemek yiyebiliyorum. Soframız sade, yemeklerimiz tek çeşit ama kardeşlerimin yüzünde mutlu bir gülümseme... Beş sene... Yüreğimi dağlayan acıyı sadece rüyalarım la dindirdim. Bu seneler kısmen hatırlayabildim onların yüzlerini. Eğer değişmişse tanıyamazsam kaygısıyla her gün gözümün önüne getirmeye çalıştım. Tekrar görüşmek ümidiyle her gün dua ettim. Hayaller ve gerçekler arasında hayallere sarıldım. Onlar daha çok yardım etti bana. Her İstiklal Marşı'nı duyduğumda ayağımın ucundan giren bir sızı beynime doğru hareket edip göz yaşlarımı zorluyordu. Acaba kendi topraklarım da kendi İstiklal Marşı'mı söylemek bana nasip

olur mu diye düşünüyorum durmadan ve bundan şüphe duyduğumdan utanarak etrafa bakıyorum.

Her hastalandığımda, her üzülduğümde annem ile konuşuyorum. Bazen sadece şu an için yaşıyormuşçasına yaşıyorum.

Işıklar söndüğünde, bu şehir sessizliğe gömüldüğünde dinliyorum babamın sesini. Hayattayken kavuşamamak ne kadar acı!.. Düşmanıma bile vermesin dediğin derttendir bu. O kulağıma gelip konuşur, ben dinlerim. Anlatır dedemin hikâyelerini, geçmişini ben onu gözümde canlandırırım. Ben daha o hikâyelere doyamamıştım. Ben daha çocuktum. Soruyorum ona, nasıl kıydın bana? Nasıl gönderebildin bu uzaklara? O sadece sessiz bir şeyler demeye çalıştı, ama gözlerini kaçırarak konuşamadı. Gözleriyle uçan kuşları işaret etti. Sonra bildim benim kuş gibi özgür olmamı istemişti. Özgürlüğe kavuştum mu? Hayır. Ruhum hiçbir zaman özgür olmadı baba. Sizi görmek isteyip de göremediğimde özgür olamadığımı da anladım. Gitmek isteyip korkudan gidemezsem özgür sayılır mıyım baba?

En güzel günlerde bile içimdeki huzursuzluktan kurtulamadım. Bir şey kemiriyordu beni, mutlu olmama izin yoktu. Bu özlem mi, sevgi mi, hasret mi, adını siz koyun. Bindi omuzlarıma, eğdi belimi, büktü boynumu... Taşdım yıllarca onu... Bırakamadım, sabah akşam artık arkadaştı bana. Hem bir gün bırakıp beni gider diye korkuyorum hem kurtulmak istiyorum. Bunu yaşamayanlar bilmez. İsmi yoktur bunun, ayağı, kolu yoktur, sadece gözleri vardır. Bakıyordu bana, gözünü

Bir an için yaşar mı insan? Bence yaşar. Benim gibi vatan hasreti çekenler sadece o toprağa kavuşacağı an için yaşar.

Gözleriyle uçan kuşları işaret etti. Sonra bildim benim kuş gibi özgür olmamı istemişti. Özgürlüğe kavuştum mu? Hayır! Ruhum hiçbir zaman özgür olmadı baba. Sizi görmek isteyip de göremediğimde özgür olmadığımı da anladım. Gitmek isteyip korkudan gidemezsem özgür sayılır mıyım baba?

kırpmadan bakıyordu. Bakışlar hem güzel hem korkunçtu. Bunu bir ömür taşımak için hazır olup olmadığımı soruyordu. Bunca yıldan beri artık arkadaş olmuştuk. Bu anlatamadığım duygu beni yavaş yavaş hazırlıyordu. Ben hazırdım ve onu taşıdığım için mutluydum. Özledim demek kolay ama onu taşımak kolay değildi. Gerçekten özleyenler onu söyleyemezdi çünkü o kelimelere sığmazdı. Boğazında düğümleir her zaman orada kalırdı. Tatsız bir duygudur ama olmaması bir utançtı. Bu duyguları yaşamak güzeldir.

Mücadele etmek, davası olmak ve ümit ile göğe bakmak yine de güzeldir. O kadar acı ve dert varken yine de gülümseyebilmek dostlarını yanında görebilmek çok güzeldir. Bu güzellikler için dertlerimize sahip çıkan Allah dostlarıyla tanışmak en güzelidir. Biz beraber bir yola çıktık. Uzun ve müşkül bir yol. Yürüyeni çok az ama az da olsa üzerinde yürüyen birileri olan bir yoldur. Ne ağaç, ne bir çiçek yok ama bizim dikmemizi bekleyen bir yol. Bazen geniş bazen dar, bazen

yüksek bazen alçak, toprak kokan bir yol. Bu yol benim mahalleme uzanan bir yoldur. Senin ve onun mahallesine de uzanan bir yoldur. Bu yolun çok iniş çıkışları olacak, bu yolu dümdüz yapmak için çok kan dökülecek belki canımız gidecek lakin bu günleri evlatlarımız yaşamasın diye el ele bu yolda yürümek zorundayız.

Bir gün gelecek ve kendi topraklarıma ayak basacağım. Sarılacağım şu memleketimin güzel ağaçlarına ve öpeceğim şu güzellikte yetişen çiçekleri. Belki o gün annem olmayacak, belki o gün babam olmayacak ama ben o gün o topraklarda olacağım ve bayramlık kıyafetlerimi giyip mezarlıklarda dolaşacağım ve bu mutluluğu onlara ben söyleyeceğim. Sadece o gün için yaşayacağım ve sabredeceğim. Yıllardan, asırlardan beri nefes almayan memleketim, sahte güneşle gülümsemeye çalışan halkım, bulanık dere ırmaklarım, sessizlik içinde bunalan dağ tepelerim, o gün bizim için tekrar yaşayacak tekrar akacak ve tekrar dik duracaktır.

BİR KALEM, BİR DEFTER VE YAPRAĞA SARILMIŞ BİR YEMEK

Rayana Hassan Ebrahim
Bangsamoro

“Eğitim güçtür.” Bunu çok basmakalıp bir cümle olarak algılıyordum. Ama bu algı, yirmi bir yıllık yaşamımda birçok farklı senaryo ile karşılaştığımda ve farklı prensipleri olan iyi eğitilmiş insanlar tarafından sıkıştırılınca ortadan kayboldu. Birbirinden farklı olsa da bende olanı geliştirmeme yardımcı olan ilkeler.

Yirmi yıl önce harika bir akıl hocası tarafından eğitildim. Her seans büyük oranda dikkat ve farkındalık gerektirdi. O kadar da korkunç biri değildi. “Başarısız oldun, şimdi bunun üzerine düşün.” Bu, onun hayattaki mantrasıydı. Bana çocukluğumun tadını çıkarma özgürlüğünü verdi. Ancak bana bir görev de verdi: disiplin sanatında ustalaşmak. Etrafımı çevreleyen insanlar için disiplin, zaman için disiplin ve en önemlisi de kendim için disiplin.

Ergenliğimde, onun sözlerini özümsemekte hala güçlük çekiyordum, belki de bir perspektife oturtmak için çok gençtim. Onu sıklıkla hayal kırıklığına uğrattım. Etrafımdaki şeylerden o kadar bunalmıştım ki sonunda mahvolacağımdan emin olsam da odaklanmayı kaybettim ve kendimi uzaklaştırdım. Onu daha net bir şekilde anlamamı sağlamak için beni yanına aldı. Birlikte bir

yürüyüşe çıktık ve hafıza şeridinde yolculuk yaptık. Orada anladım.

Annesi, süresi dolmuş takvimlerin bir sayfasını yırtar, ucu bıçakla sivriltilmiş kalemle arkasına bir şeyler yazar, haftanın günlerini ve tarihleri aklına yerleştirmeye çalışırdı. Annesi onu edebiyat ile besliyordu sadece ve o da annesinin tuttuğu sopanın ucunun gösterdiği her noktayı takip ediyordu.

Tahta köprüyü ve ayağını çıplak bırakan çamur dolu yolu izleyerek okula giderdi. Derslerine tamamlanmamış ihtiyaçları ile katılırdı. Plastik bir torbaya konulmuş bir kalem, bir defter ve yaprağa sarılmış bir yemek. Bu kadar. Ne eksik ne fazla...”

Tahta köprüyü ve ayağını çıplak bırakan çamur dolu yolu izleyerek okula giderdi. Derslerine tamamlanmamış ihtiyaçları ile katılırdı. Plastik bir torbaya konulmuş bir kalem, bir defter ve yaprağa sarılmış bir yemek. Bu kadar. Ne eksik ne fazla. Bir keresinde gözlerinin yanında iki kat büyüklükte bir çıban vardı, yine de derse katılmayı başaracaktı. Bazı günler, son dersin notlarını defterine geçirmeyip ezberinde tutmaya çalışarak okuldan ayrılırdı. Ertesi gün, tahtada hala aynı notların yazılı olduğunu gördüğünde içi bir memnuniyet ile dolacaktı. Yine de eğitim alabildiği sürece minnettarlık, onun için her şeyden daha ağır basıyordu.

Sınavlardan bir hafta önce gece yarısı yağın yakardı ve asla şikayet etmezdi. Saati ayarlamak, lambayı yakmak ve saat gece 12’yi

vurmadan çalışmak. Onun için eğitim, hayatının bir uzantısı, tutku ve adanmışlık gerektiren bir çağrı gibiydi. Birisi uyurken ve boş gezerken o, sayfaları çevirirdi.

Tam o an, o hafıza şeridinin izini sürerken, neden bu senaryoları çok daha önce görmemi istediğine dair tek bir şey düşünebiliyordum. Şanslı olduğumu fark etmemi istedi. Benim kuşağım bana her şeyi sağladığı için şanslıydım. Bir utanç, bir sancı hissettim. Kırılğan olduğum için ve eksik olduğum için utandım.

Anlamsızca çok konuşan bir kadının mevkisini kaybettiğini söylerdi. Bana tüm enerjimi şimdiki zaman için harcamamayı ve onu yarına saklamayı öğretti. Ayrıca, çok fazla harcama yapma ve henüz gidecek çok yolumuz varken cebimden bir şeyler aşırıp durma isteğini kontrol etmem gerektiğini söyledi. Ve bunlar gerçekten derinden vurdu, vallahi!

Ancak bunların bir kısmı anında fark edilmedi. Genç yetişkinliğimin taleplerinin üstesinden gelmeye çalışırken engellerle, felaketlerle ve bazı duygusal bozukluklarla karşılaşana kadar. O haklıydı.

Badria, ismi gibi yaşadı. Anlamı dost canlısı ve kararlı bir insan demek. Arkadaşça. Bu kesinlikle doğrudu çünkü komşuları onu sakin ve iyi kalpli olduğu için severdi ve evinin arka bahçesinde oynayan diğer çocuklar ona anne diye seslenirdi. Dengeliydi. Kesinlikle öyleydi çünkü babama, birkaç yıl sonra ölümüne neden olacak kronik bir hastalık teşhisi konduğunda, ki bu haber beni gerçekten mahvetmişti fakat bu durumun, onun için milyonlarca kez daha kötü olduğunu biliyordum. Yine de ben ve kardeşlerimin görebildiği tek şey güçlü bir kadındı.

Bir keresinde bir şairin şaheserinden bir alıntıyla karşılaştım: “Karşılığında

Bu yazıyı size sadece bir zamir bırakarak bitirmeyeceğim. O benim Annem. Akıl hocam. Beni şekillendiren kadın. Ayaklarının altında cennetin yattığı yer olan Annemiz.

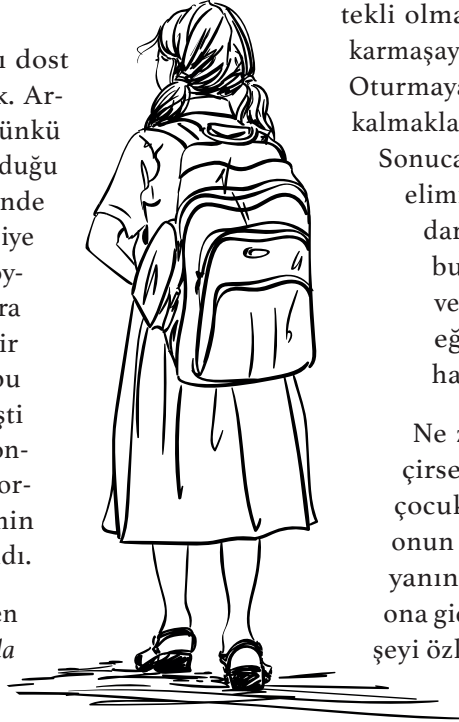
bir şey istemeden birinin ruhunu, kanını ve enerjisini birisine nasıl harcayabileceğini çok derinden anlamaya çalışıyorum.” Bu sözü okurken kelimelere ve onun örneğine tam olarak uyan yalnızca birini düşündüm. O öyleydi.

Hayatının en değerli anlarını feda etti, böylece ben ve kardeşlerim değerli anılara sahip olabilecektik. Bir öğrencisi olarak, ben onun sakinliğini miras alırken kız kardeşime güçlü olması kaldı. Yine de damarlarımızda aynı kan aktığı için minnettarım. Ve ben onun geninin bir kısmını somut bir hale getirebileceğim.

Ondan uzak olacağımı asla hayal etmemiştim ve düşüncesi bile dayanılmazdı. Sonra belli salgınların felakete uğrattığı öyle bir sene geldi ki aileyi dahi etkiledi. Bir geçim krizi salgını ve kimliğim hakkında bir yanlış algı salgını. Moro-varlığım.

Korkuyordum ve bu damgadan kurtulmak için umutsuzdum. Başarabilmem için onu gerçekleştirecek şeyleri yapmaya istekli olmam gerektiğini söyledi. Kendi başıma ayakta durmalı ve kanatlarımı kullanmayı öğrenmeye istekli olmalıydım. Sonra bana bir dizi karmaşaya sebep olacak bir işaret geldi. Oturmaya alışkın olduğum yörüngede kalmakla ayrılmak arasında kalmıştım. Sonuca bakılırsa ikincisini seçtim ve elimi bırakmanın onun için ne kadar zor olduğunu biliyorum ama buna rağmen yine de uçmama ve diğer akıl hocaları tarafından eğitilmeme izin verdi. Ayrıca harika birileri tarafından da.

Ne zaman duygusal bir kriz geçirsem panzehir oldu. İçimdeki çocuk, her zaman ninnilerine ve onun hakkındaki her şeye, bu dünyanın neresinde olursam olayım, ona giden yolu bulacağıma dair her şeyi özlerdi.

Ondan uzak olacağımı asla hayal etmemiştim ve düşünce bile dayanılmazdı. Sonra belli salgınların felakete uğrattığı öyle bir sene geldi ki aileyi dahi etkiledi. Bir geçim krizi salgını ve kimliğim hakkında bir yanlış algı salgını. Morovarlığım.

Öğretileri, olmayı seçtiğim yolu şekillendirdi: enerjimi hak eden insanları seçmeyi, nelerden yararlanabileceğime karar vermeyi, nelere sırtımı dönmemi ve özellikle eğitimimden asla ödün vermemeyi. Yaşadığım karmaşık ortamda boş bir sayfa olarak kalmamama yardım etti. Kendime, halkıma ve genel olarak milletime olan sevgim için kalemimi kaldırıp kağıtlarımı kuru tutmayı öğretti.

Bu yazıyı size sadece bir zamir bırakarak bitirmeyeceğim. O benim Annem. Akıl hocam. Beni şekillendiren kadın. Ayaklarının altında cennetin yattığı yer olan Annemiz.

Ebu Hüreyre (Allah ondan razı olsun) şöyle haber verdi: Resulullah'ın yanına gelen bir kişi, "Benim güzel muamelemi en çok kim hak ediyor?" diye sordu. O (asm) "Annen" dedi. Tekrar sordu, "Sırada kim var?" Peygamberimiz yine "Annen" diye cevap verdi. "Sırada kim var?" Diye sordu. Peygamberimiz yine "Annen" dedi. Tekrar sordu, "Ya sonra?" Bunun üzerine (asm), "Sonra baban" dedi.

"Cennet, annelerin ayakları altındadır." Hz. Peygamber (sav)

Birkaç yıldır burada, odanın diğer tarafında, halkımdan uzaktayken artık her şeyin güzelliğini henüz o kadar geniş olmasa da görebiliyorum ama eminim daha iyi bir yarın için ve vatandaşlarım için iyi bir başlangıç olmuştur. Bu yüzden, Bangsamoro.

Geçmişten gelen acılar iyileşmeye başladığı ve geleceği dört gözle bekledikleri için mutluyum. Bu düşünce bana bir zafer duygusu hissettiriyor. Sanki bu insanlar adına, ona ve babama verdiğim sözü tutabiliyorum. Ve bu tatmin edici. Bu ülkenin bayrağı dalgalandığı sürece Bangsamoro'nun bayrağı dalgalanmaya devam ediyor diyebilirim. Türkiye ile Bangsamoro arasında kurulan dostluğun ve kardeşliğin güçlü kalması sevgi ve barışın dünyadaki en güzel şey olmasına izin vermesi için dua ediyorum. İnşallah.

Natasha Chetkova

MANEVİYAT IŞIĞI ALTINDA KÜÇÜK PRENS TAHLİLİ

Gülhumar Abdörrahim
Kırgızistan

Kur'an ayetlerini, hadisleri ve âlimlerin sözlerini öğrendikçe İslam'ın her zaman ve her mekana uygun olduğuna bir kere daha emin olur insan. Gündelik hayatımda çok basit olaylarda bile "Evet, Evet! Allah bu ayet-i kerimede böyle buyurmuştu, Allah'ın resulü (SAV) böyle demişti diye kulağımda hadis ve ayetler sesleniyor. Özellikle bu ilime psikoloji ve sosyoloji gibi beşeri bilimleri katarsanız sanki karşınıza yeni ufuklar açılmış gibi hissediyor insan.

İslami ilimler ve psikoloji öğrencisi olarak bugün sizinle en sevdiğim kitaplardan biri olan Küçük Prens'i okurken hatırıma gelen o güzel hadis, ayet ve âlimlerin sözlerini paylaşmak istiyorum. Bu yorumu yaparken kitap özetinden ve başka yorumlardan alıntı yapmaktan kaçınıyorum ki bu yorum size yeni bir şeyler katsın.

Şimdi kitabın yazılış amacından başlayarak sayfa ve bölümlere ayetler ve hadisler ışığında bakalım.

Allah'ın Rasulü (SAV) şöyle buyuruyor:

كُلُّ مَوْلُودٍ يُؤَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ

"Her doğan fitrat üzerine doğar"

Yazarın bu kitapla çocukluğumuzdaki o saf fitratı bizi hatırlatmak istediğini ve yine o saflık ve temizliği az da olsa geri getirmeye çalıştığını her sayfada, her bölümde görürsünüz. Şimdi o bölümleri birlikte bu nazarla inceleyelim.

Yararlı ve Zararlı Tohumlar

Küçük Prens'in gezegeni, adeta bir insanın ahlakını ve kalbini temsil ediyor. Onda ki kötü ve iyi tohumlar ise insanın özünde olan kötülük ve iyiliğe işaret ediyor. Küçük Prens, kötü tohumların küçük bir bitkiye dönüştüğünü hemen fark etmezse gezegenini kaplayabilir ve büyük sorunlar oluşabilirdi, o yüzden her gün gezegenini

kontrol eder ve temizlik yapardı. Sanki insanın kalbi gibi, kötü alışkanlık ve kötü düşünceleri insan hemen fark edip bunlardan kurtulmazsa onlar da büyüüp ve büyük sorunlara sebep olacağı gibi...

Burada Allah'ın şu ayeti hatırıma geldi:

فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا

“Sonra da ona kötülük ve takva kabiliyetini verene yemin olsun ki,

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا

Elbette nefisini temizleyip parlatan kurtulmuştur.

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

Onu kirletip gömen de ziyana etmiştir.”

Küçük Prens, her gün kendi gezegenine dikkat etmesini “Bu bir düzen meselesidir” diye açıklıyor. İyi ve kötü karakter denilen soyut kavramları somutlaştırmıştır yazar.

Küçük Prens'in Gezegenler Arası Seyahati

Küçük Prens devamında birkaç gezegene seyahat eder ve orada farklı kişilik tipleri ile karşılaşır:

- Herkese hükmünü geçirmeye çalışan otoriter adam
- Hedefsiz yaşayan sarhoş
- Kendine küçücük bir zaman bile ayıramayan ve kendini önemli bir iş adamı sanan kişi
- Güdümlü ve sorgusuz itaat eden ama mesleğini hiç sevmeyen, yorgun bir memur
- Kendini beğenmiş narsist
- Teoriler için tüm hayatını harcıyıp küçücük pratiğe bile zaman ayıramayan meslek sahibi olan kişi.

Bunların halinin çok garip ve üzücü olmasına rağmen kendileri kendi halinden gayet memnun idiler. Tıpkı Allah'ın dediği gibi:

كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

Her taife, kendi yanlarında olan ile sevinicidirler.

Bir çocuğun gözüyle baktığımızda gerçekten insanların çoğunun bu durumda olduğunu fark ederiz. Bizler de onlardan biri olabilir miyiz acaba? Çünkü insan başkasında hatayı çabuk fark ediyor ama iş kendi nefesine gelince öyle olmayabiliyor.

Küçük Prens'in dediği gibi “tuhaf bu büyük insanlar” yani temiz fitrattan uzaklaşmış kişiler. Ne tuhaf değil mi

tüm hayatlarını yıldızları sayıp onların rakamlarını yazıp çekmeceye koyarak kendini yıldızlar sahibi sanan insan gibi, hayatını para toplamaya harcıyıp sonra onlara bankaya yatırıp, kendini dünyanın sahibi sanan ve bu dünyada kimse ile dostluk ve sevgi duygusunu, iyiliği, gülün kokusunu, güneşin güzelliğini fark edemeyip bunların tadını çıkaramayan insanlar?

Tilki ve evcilleştirme

Aslında tilkinin bize verdiği dersler o kadar çok ki bu kısa yazıda hangisini yazsam bilemedim. Benim en çok etkilendiğim noktaları yazayım bari.

Tilki: Hiçbir şey kusursuz değildir. Kurallar olmalı.

Küçük Prens: Kurallar nedir?

Tilki: Bir günü diğer günlerden, bir saati diğer saatlerden farklı kılan şeydir, der. Bu da yine Allah Resulü'nün (SAV) “İki günü eşit olan ziyandadır.” hadisini hatırlattı bana.

Eğer dikkat edersek masum Küçük Prens'in olduğu gibi kalmasını istememiz ile birlikte öğrendiğimiz birkaç şey vardır. Onlar,

1. Kurallar- disiplin

2. Sorumluluk.

“Gülünü senin için önemli kılan, onun için harcamış olduğum zamandır.”

“Onun için harcamış olduğum zaman.” diye yineledi Küçük Prens. Unutmamalıydı bunu.

“İnsanlar unuttular bunu,” dedi tilki. “Ama sen unutmamalısın. Evcilleştirdiğimiz şeyden sorumlu oluruz. Sen gülünden sorumlusun.”

“Ben gülümden sorumluyum.” diye yineledi küçük prens. Bunu da unutmamalıydı.

Sorumluluk hakkındaki bu cümleleri konu yaparak kitaplar yazılsa değer.

Peygamberimizin(SAV) dediği gibi:

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

“Hepiniz çobansınız, güttüğünüz sürüden sorumlusunuz.”

Burada istisnasız hepimizin bir şeylerden ya da kişilerden sorumlu olduğumuzu belirtiyor. Yani bu bir kıyafet bile olabilir ya da kendi odamız, kendi çocuğumuz, ailemiz, öğrencilerimiz. Her şeyin yerinde kullanılması ve israf

edilmemesi, temiz tutulması, en güzel hale gelmesi için özen göstermesi... hepsi buna dahildir.

3. Manevi değerler maddi değerlerden üstündür

“Hoşça git” dedi tilki, “Vereceğim sır çok basit: İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir. Gerçeğin mayası gözle görülmez.” Bu da bize “Özde olanı sadece kalp görebilir, gözler özde olanı göremez” sözünü hatırlatıyor.

Dinimizde ahlaki ve manevi değerler, fiziki ve maddi değerlere tercih edilmiştir her zaman. Peygamberimiz evlilikle ilgili “*Kadın dört sebepten biri için nikâhlanır: Malı, nesebi, güzelliği ve dindarlığı. Sen dindar olanı seç ki hayır ve bereket göresin!*” der. Ahlakını, dinini seçin, diye buyuruyordu Peygamberimiz. Sadece evlilikte değil arkadaşlıkta, meslek sahibi olmakta, hayatımızın tüm kısımlarında manevi değerler maddi değerlerden daha üstün olduğu öğüdünü veriyordu.

Rabbimiz şöyle buyuruyor:

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

Mal, mülk ve çocuklar, dünya hayatının süsleridir. Ebedi olan, sürekli olan, dürüst ve erdemli davranışlar ise, karşılığı bakımından Rabbinin katında daha değerli ve bir ümit kaynağı olarak daha hayırlıdır.

Bu kitabın sayfalarını sonuna doğru gelirken son sayfaları okuyup da ağlamayan çok az insan vardır sanırım. Ne güzel anlatmış ceset ve ruh kavramlarını.

– “Ölmüş görüneceğim, gerçekte ölmeyeceğim oysa.”

“Kimse Bulunduğu Yeri Beğenmez”

Bizim babamız Adem aleyhisselam dünyaya cennetten inmiştir, ruhumuzda cennete olan özlem vardır. O yüzden hep mükemmeli ararız ve bu dünyada onu bulamıyoruz. Bizim aradığımız şey cennettir aslında, ama aramak yolundaki yöntemlerimiz yanlış. Ne zaman biz, bize cennetin yazılması duygusu ile cenneti aramak yolunda-

ki yöntemleri düzeltirsek dünyada da cenneti yaşarız.

Evet, çünkü ruhlar ölmez ki! Bu dünya bizim sonumuz değil ki! Büyüklerin söylediği o “ÖLÜM”, dünya gezegeninden başka gezegene olan bir yolculuktur. Cennet ya da cehennem gezegenine... Hangi gezegende olacağımız ise bu dünyadaki düşünce ve eylemlerimizle doğru orantılıdır.

Sayfa 146’da “Bırakılmış eski bir deniz kabuğu gibi olacak kalıbım, eski deniz kabuklarına acınmaz ki!” der Küçük Prens. Burada Victor Hugo’nun dediği aklıma geldi:

“Sadece bedenleri şekilleri görüntüleri sevenlere ne yazık ölüm her şeyi yok edecek. Ruhları sevmeyi deneyin.”

Yakınlarımızdan ayrılmak ne kadar zor olsa da onların yok olmadığı ve bizleri dünya hayatı denilen imtihandan selametle geçmemizi cennette beklediğini umut etmek insanın kalbini rahatlatıyor.

Sorun büyümemiz de değil, sorun büyürken çocukluğu unutmamızda, demişti bir büyük adam.

Resim yapmaya küçüklüğümde kalan birazcık maharetim ile sizlere Küçük Prens’in resmini takdim ediyorum.

Çocukluğumuzu unutmamak dileğiyle...

ANASTASIA İLE BİR MÜLÂKÂTTAN BİZE KALANLAR

Fatma El Hamid
Suriye

20 yaşında Müslüman olan Rus asıllı Anastasia ile İslam'a giriş hikayesi üzerine bir röportaj yaptık. Bizim için oldukça verimli ve ilginçti.

Anastasia, Marmara Üniversitesi'nde Amerikan Kültür ve Edebiyat bölümünden mezun olmuş ve şimdi 33 yaşında. Evli ve üç çocuk annesi. Türkiye'de yaşıyor. Küçük bir Hristiyan ailesine mensup ve Tacikistan'da büyümüş. Fakat bize içinde hep İslam'a karşı bir merak, yakınlık olduğundan bahsetti. Annesine sürekli uzun etek giymek istediğini söylemiş ve annesi bunu anlamakta zorlanmış. Bir de başörtüsü takmak istediğini anlattı. Bir Rus ve Hristiyan olarak Tacikistan'da Müslümanların içinde büyüdüğü için İslam'a karşı hep çok sıcak bakmış. Çevresinde Hristiyan ar-

kadaşları olsa da oldukça fazla Müslüman arkadaşının olması da onun İslam'a olan ilgisini artırmış. Nasıl namaz kılıyorlar, niye oruç tutuyorlar, ibadetleri... onu hep çok etkilemiş. Ve İslam hakkında daha çok düşünmeye

başlamış. Biraz daha araştırmaya kitaplar okumaya başlamış.

Bu noktada kendisine biz de şu soruyu yönelttik:

İslam'a karşı insanlarda çok ön yargı var. Maalesef medya, İslam ile terörü yan yana göstererek bir korku objesi haline getiriyor. Sizde de böyle bir korku oluştu mu?

Verdiği cevap şöyleydi:

Eğer bugünkü gibi olsaydı ve İslam'ı medyadan tanısaydım bende de böyle bir korku oluşabilirdi ama ben İslam'ı ilk önce Müslüman arkadaşlarımdan gördüm ve onun için hiç korkmadım, aksine hep olumlu düşüncelere sahip oldum.

Yani düşününce, medya evet çok güçlü ama Allah, bir insana hidayet dilerse medya Allah'ın hükmü karşısında yenilmeye mahkum. Fakat bu, bizim sorumluluklarımızı ortadan kaldırmaz. En başta yaşantımızla örnek Müslüman olmanın önemini hissetmeliyiz. İslam'ı en güzel şekilde yaşamanın da aslında İslam'ı anlatmanın en güzel yollarından biri olduğunu Anastasia'nın hayatından bir kez daha anladık.

Anastasia, Türkiye'den önce Kırgızistan Manas'ta 1 yıl burslu okumuş ve öyle, birdenbire Müslüman olmuş. Ağzından o mübarek kelimeler dökülürken yanında hiç kimse yokmuş. Allah'tan başka hiç kimse demeliyiz belki. Sonrasında Türkiye...

Türkiye'ye gelmeden önce Kuran okudun mu ve ne hissettin dediğimizde Rusça Kuran meali

okuduğunu ve ilk okuduğunda normal bir kitap gibi okuduğunu anlattı. Fakat okudukça Kuran da kendini ona açmış ve başka bir hâl, başka manalar hissetmeye başlamış. Asıl olarak ise Türkiye’de komşusundan Arapça Kuran okumayı öğrenip tefsir dersleri alınca Kuran’ı daha farklı hissetmeye başlamış ve bambaşka bir duygu oluşmaya başlamış. 20 yaşındaki İslam anlayışıyla 33 yaşında bir Müslüman anneyken İslam anlayışı arasında çok fark olduğunu söylüyor.

Anastasia’ya İslam’a girdikten sonra ailesinin tepkisini sordüğümüzde “Beklediğimden daha yumuşak karşıladılar.” dedi. “Zaten annem çok yumuşak biridir, pamuk gibidir. Aslında içten içe istemediğini biliyordum ama hayat benim hayatım ve onu nasıl yaşayacağıma ben karar vermeliydim.” diye ekledi. Annesine olan sevgisi onu İslam’dan geri bırakmamış. Fakat aile, insanın en hassas noktası. O da bu konuyla ilgili doğal olarak çok konuşmak istemiyor.

“İslam hayata mânâ kazandırır.”

İslam hayatınızı nasıl değiştirdi diye sordüğümüzde şöyle dedi:

İslam hayata mana kazandırıyor, hayatı daha kolaylaştırıyor. Kuran, hayat rehberi gibi. Mesela zor durumlarda Allah var hep,

Allah’ı düşünüyorsun. Eğer bu inancın yoksa hayatın bambaşka olabilir, her şeyi bırakmak istersin ama inanç, insana güç veriyor. Sabretmeyi öğreniyorsun. Hayat sadece yemek, içmek, gezmek gibi düşündüğümüzde çok boş geliyor. İslam’la mânâ kazanıyor hayat. Şükretmeyi öğreniyorsun.

Müslüman kadınlarda en dikkatini çeken şeyin saygı ve samimiyet olduğunu belirtiyor ama “İyilik de kötülük de insanın içinde olan duygular. Mesela ablam bir Hristiyan ama çok iyi bir insan. Bazen Müslüman kadınlardan da İslam’a yakışmayacak davranışlar görebiliyorsunuz.” diyor. O yüzden bize düşen her insana Allah’ın kulu nazarıyla bakıp ona göre muamele etmek. Kimin ne olacağını hiçbirimiz bilemeyiz çünkü.

Anastasia’ya gençlere söylemek istediğiniz bir mesaj var mı diye sorduk ve cevap olarak bize şöyle dedi:

Anlamlı bir hayat yaşamanız lazım, bir hedef için bir şey için yaşamalıyız, bu hayatta bir iz bırakmak, insanlara faydalı olmak lazım. Hayatımızı boşa harcamamalıyız. Keşke demeyeceğimiz bir hayat yaşamalıyız.

Evet, “keşke” demeyecek bir hayat yaşamak lazım.

Hayat sadece yemek, içmek, gezmek gibi düşündüğümüzde çok boş geliyor. İslam’la mânâ kazanıyor hayat. Şükretmeyi öğreniyorsun.

OSMANLI ŞEHİRLERİ, MİMARİSİ VE YAŞAM ALIŞKANLIKLARI

“Hüner bir Şehir bünyâd etmektedir, Reaya kalbin âbâd etmektedir.”

Fatih Sultan Mehmet

Ogulbağt Rejepalyeva

Türkmenistan

Bu yazının amacı Osmanlı mimarisini, Şehirlerinin özelliklerini, estetik anlayışını ve yaşam alışkanlıklarını göz önünde bulundurarak bir çalışma yapmaktır. Ancak bu konunun çok geniş olduğunu ve her bir konunun başlı başına bir araştırma gerektirdiğini, fakat bizim ana hatlarıyla bu konuları ele alacağımızı belirtmekte fayda var.

Öncelikle Şunu söylemek gerekir ki Osmanlı mimarisi, Türk mimarisidir; Orta Asya’dan beri devam eden Türk mimarisinin bir takım prensiplerini yaşatmış ve onu en yüksek noktaya eriş-tirmiştir. Osmanlı mimarisinin özellikle 15-16. asırda zirveye çıkarak Őaheserlerini vermeye başladığını görebiliriz.

Osmanlı mimarisinin yaşam boyu ihtiyacımız olan işlevlere karşılık gelecek yapıların kurgulandığı bir mimariye sahip olduğunu söylemeliyiz. Bunların en güzel örneği külliyelerdir. Külliye dediğimiz zaman tek bir yapı anlaşılmaz, birçok yapının bir arada bulunduğu yapılar topluluğu anlaşılmaktadır.

Merkezde bir cami vardır ve onun çevresinde medreseler, sıbyan mektebi, hamam ve kervansaray gibi birçok yapı bulunur ve Şehir bu yapıların etrafına doğru genişler. Bu, Osmanlı mimarisinin başta gelen en önemli özelliklerinden biridir.

Osmanlı mimarisini esas olarak üç dönemde incelemekte fayda var. Erken dönem, klasik Osmanlı mimarisi ve geç dönem mimarisidir. Erken dönem dediğimiz örneklerde Bursa, İznik ve Edirne’deki örnekler ilk planda yer alır. Özellikle Edirne’de bulunan Üç Şerefeli Camii erken döneme verilebilecek en güzel Osmanlı mimarisinin örneklerinden biridir. Erken dönem Osmanlı mimarisi, Selçuklu mimarisinden zamanla kendisini farklı bir şekilde değişime yönlendirir.

Klasik dönem Osmanlı coğrafyasında büyük üstat Mimar Sinan’ın da içinden çıktığı Mi-

marlar Ocağı’nın bu imparatorluğun mimarisinde etkin olduğunu ve farklı bir mimari üslup ile ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Osmanlı mimarisi, özellikle Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki yapılara baktığımızda mimari formların belli bir standart ve gelenek çizgisine dönüştüğü görülmektedir. 16. ve 17. yy’da Mimar Sinan mimarisinin damgası

Şiir Açıklaması

“Asıl marifet bir Şehir kurmakla birlikte o Şehirde yaşayanların kalbini Őenlendirmektir/kazanmaktır.”

vurulmakla beraber bu mimari birdenbire ortaya çıkmamış, Osmanlı mimarisinin birikiminden faydalanılmıştır. Geç dönem yani Batılılaşma etkisi olan dönemde de ampir, barok ve rokoko gibi üslupların bir arada kullanıldığı mimari örnekler bulunmaktadır. Dolmabahçe Sarayı bunlardan biridir.

“Osmanlı mimarisinde yapı çeşitlemesi yönünden şehir planlaması içinde kale-surlar, saraylar, cami ve mescit, türbe, imaret, kütüphane ve ticaret yapıları gibi yapıların önemli yer tuttuğu görülür. Erken Osmanlı mimarisinde İznik, Edirne ve fetihten sonra İstanbul’da aynı yapı tiplerinden oluşan çeşitlilik söz konusudur”. Osmanlı mimarisinde dikkat çeken bir başka özellik ise saraylarda çeşitli stilistik eğilimleri bir araya getirme istekleri görülmektedir. Sivri ve Bursa tipi kemerler, mukarnaslar gibi bezemeler yer almaktadır. Aynı zamanda “Ahşap üzerine oyma tekniğiyle yazılan İran şiiirlerinden bölümler, Arapça sözler ve hadisi şerifler gibi bezeme unsurları Osmanlı mimarisinin önemli özelliklerinden biridir. Bunlarla birlikte Bizans etkileri gösteren sütunlar figürlü mozaik tavan gibi unsurların da yer alması Osmanlı mimarisinin imparatorluk idealinin evrenselliğini yansıtmaktadır.”

Osmanlı mimarisinde inşa edilen yapıtlarda mavi, turkuaz, yeşil ve sarı renklerin ağırlıklı olarak kullanıldığını görmekteyiz. Bu renklerde farklı biçimlerde çiniler bolca kullanılmıştır. Şunu da ifade etmek gerekir ki Osmanlı mimarisi göçebe Türk saray geleneğinden kısmen etkilense de zamanla bunu Anadolu’daki İslam ve Roma-Bizans unsurlarıyla harmanlayarak yeni bir senteze ulaştırmayı başarmıştır. Bunun en güzel örneği olarak Topkapı Sarayı karşımıza çıkmaktadır.

“Osmanlı mimari terminolojisinde plan ve kroki karşılığında resim ve tasvir kavramlarını kullandığını görmekteyiz. Dikkatimizi çeken diğer bir husus ise bir mimar vefat ettiği zaman, oğlu babasının işini devam ettirebilecek şekilde yetiş-

Osmanlıların bir şehri fethedince derhal ve ilk olarak ana kiliseyi camiye çevirir ve ona Ulu Cami adını verirler. Her şehirde bir Ulu Cami vardır. Yani Osmanlılar şehri hemen Müslümanlaştırır.

tirilmişse, şehrin mimarlığı ona verilmiştir.”

Kendine has özellikleri ve kültürü ile Osmanlı şehirleri, İslam şehirleri ile her noktada eşit olmakla beraber, yine de temel nitelikleri bakımından İslam medeniyetinin mirasını taşıyan, aynı zamanda yürütebilen ve birçok noktada da üretebilen özellikleri ile karşımıza çıkmaktadır. Kaynaklara baktığımız vakit, “Osmanlıların bir şehri fethedince derhal ve ilk olarak ana kiliseyi camiye çevirir ve ona Ulu Cami adını verirler. Her şehirde bir ulu

camii vardır. Yani Osmanlılar şehri hemen Müslümanlaştırır.” bilgisi ile karşılaşmaktayız. Bundan yola çıkarak fethedilen Osmanlı şehirlerinin Müslümanlaştırılması Osmanlı şehirlerinin başta gelen en önemli özelliklerinden biri olduğunu söyleyebiliriz.

Osmanlı şehirlerinde iki büyük ana bölge olduğunu görmekteyiz. Bu bölgelerin biri mahallelerdir diğeri ise pazarlardır. Mahallelerde Müslim ve gayri Müslim cemaatler ayrı ayrı kendi mahallelerinde yaşamışlardır. Bununla birlikte yaşadıkları yerlerde mescit ve kilise bulunmuştur. Şehrin pazar bölümünde ise esnaf ve kervansaraylar, hanlar ve pazar yerleri, çarşı yer almıştır. Pazar yerlerinde Müslim ve gayrimüslim halkının beraber çalıştıkları kaynaklarda yer almaktadır. Dikkatimizi çeken bir başka nokta ise pazar yerleri kamusal hayatın da toplandığı yer olarak karşımıza çıkıyor. “Mesela bir padişahın tahta cülusu veya padişahların fermanları orada münadiler tarafından halka duyurulurdu.”

Osmanlı şehirlerinin büyük bir iktisadi ve içtimai birliğin merkezi olduğu kaynaklarda yer almaktadır. Burada dikkatimizi çeken bir takım özelliklerine değinmek istiyoruz. Örneğin, Bursa şehri Osmanlı döneminde 14.yüzyılın sonlarına doğru dünyada en büyük ipek üreten merkezlerden biri olma özelliğini taşır ve Bursa, Doğu-Batı ticaretinin önemli merkezlerinden biri olan şehir

olarak kendisini gösterir. “Yani İstanbul’un fet-hinden önce Akdeniz Hristiyan tüccarları ve Yahudiler; ipek, baharat, hatta Sakız Adası’nın sakızını gelip Bursa’dan alıyorlardı. Bursa’nın merkezindeki çarşı, bedesten ve büyük hanlar bu ticaretin o zamanki dönemine tanıklık eder.”

İstanbul da yine başlı başına bir kutsal özellikleri taşıyan şehir olarak karşımıza çıkıyor. Osmanlı İstanbul’u için en önemli yerlerin biri de Eyüp’te şehrin koruyucusu ve aynı zamanda peygamberin bayraktarı sayılan Hz. Eyüp’ün mezarını bu şehrin kutsal özelliği olarak saymamız gerekir. Bu kutsal mekânda Osmanlı padişahları kılıç kuşanma geleneğini gerçekleştirmişlerdir. Çünkü Doğu kültürlerinde göre de büyük küçük bütün şehirlerin kutsal koruyucuları vardır.

İstanbul’un bir başka semtinin özelliğini taşıyan yerlerin biri de Galata’dır. İmparatorluğun Batı

Hristiyan âlemi için önemli ticaret merkezlerinden biri olma özelliğini taşımaktadır. Aynı zamanda İstanbul’un tarih boyunca gelişmesinde ve Batılılaşmasında, modernleşmesinde Galata önemli role sahip olmuştur.

Osmanlı şehirlerinde mahalle halkı cami ve mescitlerin dışında kahvehane, bozahane gibi mekânlarda ya da şenliklerde bir araya gelmişlerdir. Toplumun her sınıfından insanların katıldığı en görkemli şenlikler ise şehzadelerin sünnet törenleridir. Osmanlı toplumu için dini törenler, insanların kaynaştığı bir etkinlik türüdür. Özellikle Ramazan ayında yapılan törenler ayrı bir anlam ifade etmiştir.

Osmanlı günlük yaşamında mahallelerin ayrı bir önemi vardır. En önemli özelliği mahalle yapılanmasında sınıf farklılıkları olmadığını görebiliriz. Osmanlı şehirlerinde günlük yaşam,

Müslim halk için İslam gelenekleri gereği ibadetlerle (sabah namazı) başlamıştır.

Kısaca bunlardan yola çıkarak Osmanlı şehirlerinin özelliği hakkında küçük bir çerçeve oluşturmak gerekirse, Osmanlı şehrinin kendine özgü özelliği doğallık içinde gelişmiş olduğunu söyleyebiliriz. Osmanlı şehirleri yekpare bir yapı değildir ve mescit, cami, mektep, tekke, kitaplık ve hamam gibi yapılarla kendi özelliğini ortaya koyabilmiştir. Neredeyse bütün Osmanlı şehirlerinin ortak özelliklerinden biri de cuma camisi, pazar yeri ve kapalı çarşı gibi

mekânları sayabiliriz. Aynı zamanda Osmanlı şehirlerinde bulunan kaleler, pazar yerlerindeki sosyal hayat ve her şehrin bir mahkemesi olması ve belirli bir kuralları olması bütün bu özelliklerin içinde yer alır.

Son olarak bunları da ifade etmek gerekir ki Osmanlı şehirleri, kendini yöneten idari birimler ve mahalleler olarak teşkilatlanmıştır. Bununla birlikte Osmanlı şehirlerinde vakıfların da çok önemli olduğunu kaydetmek gerekir. Çünkü Osmanlı şehirlerinde vakıf, şehir insanları açısından sosyal bir merkez niteliğini taşımıştır.

Dipnot

- ¹ G. Cantay, "Erken Osmanlı Mimarisi ile Timurlu Mimarisi Arasında İlişki Kurulabilir mi? Bir Karşılaştırma Denemesi", Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, Ankara, 1996, s.92.
- ² G. Necipoğlu, *Architecture, Ceremonial, and Power: The Topkapı Palace in the Fifteenth and Sixteenth Centuries*, New York, 1991, s. 137-138.
- ³ Halil İnalçık, Nejat Göyüncü, Heath W. Lowry *Osmanlı Araştırmaları II*, İstanbul, 1981, s. 23.
- ⁴ Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, "Türk-İslam-Osmanlı Şehirciliği ve Halil İnalçık'ın Çalışmaları" Cilt 3, Sayı 6, 2005, s. 32.
- ⁵ Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, "Türk-İslam-Osmanlı Şehirciliği ve Halil İnalçık'ın Çalışmaları" Cilt 3, Sayı 6, 2005, s. 41.
- ⁶ Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, "Türk-İslam-Osmanlı Şehirciliği ve Halil İnalçık'ın Çalışmaları" Cilt 3, Sayı 6, 2005, s. 39.

Kaynaklar

- ¹ G. Cantay, "Erken Osmanlı Mimarisi ile Timurlu Mimarisi Arasında İlişki Kurulabilir mi? Bir Karşılaştırma Denemesi", Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, Ankara, 1996.
- ² G. Necipoğlu, *Architecture, Ceremonial, and Power: The Topkapı Palace in the Fifteenth and Sixteenth Centuries*, New York, 1991.
- ³ Halil İnalçık, Nejat Göyüncü, Heath W. Lowry *Osmanlı Araştırmaları II*, İstanbul, 1981.
- ⁴ Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, "Türk-İslam-Osmanlı Şehirciliği ve Halil İnalçık'ın Çalışmaları" Cilt 3, Sayı 6, 2005.

ÜZGÜNÜM ÇOCUK

Üzgünüm, çocuk...

Ezan okunacakken kulağına,
Huzurla uyuyacakken beşiğinde
Dinsizliğin eşğine geldiğimiz için
Affet bizi!

Dünyayı oyun alanı sandığın, ama savaşı
gördüğün için
Annenin sesi yerine kurşun sesine uyandığın için
Affet bizi!

Oyuncak tutacak ellerin kan olduğu için,
Sevinçten ışıldayacak gözlerin yaş dolduğu için,
Gül yüzün solduğu için
Affet bizi!

Üzgünüm, çocuk...

Cahiliye devrinde diri diri toprağa gömülen
kardeşlerinin acısını

Sana da yaşattığımız için,
Bu utançla hala yaşadığımız için
Affet bizi!

Seni bu dünyaya layık gördüğümüz için
Nefretle beslenmiş yüreklerle
Etrafına örümcek misali ağ ördüğümüz için
Affet bizi!

Affet bizi çocuk!

Affet ki affedişin ölmüş kalplere yeni bir can
olsun.

Çocuksu masumiyetin hasta zihinlere derman
olsun.

Dünyayı kurtarmak senin elinde çocuk!

Sen affet ki tüm savaşlar son bulsun!

Masum gözlerinle, soğuk ellerinle, sıcak
yüreğinle sen BARIŞ'a eşsin çocuk!

Affet bizi, gülümse ki dünya güzelleşsin çocuk!...

Ner-aine Manlay

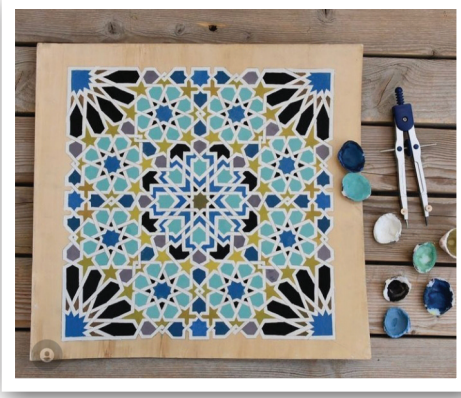
Bangsamoro

Asmar Ilgary

Azerbaycan

RENGÂRENK

ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI: GUAJ BOYA

Asma Akram
Sri Lanka

TÜRKMENİSTAN'IN SOVYETLER DÖNEMİNDE SOSYAL, EKONOMİK HAYATI VE DİN

Bu çalışmada amacımız ana hatlarıyla Sovyetler döneminde Türkmenistan'ın sosyal, ekonomik ve dini hayatını ele almaktadır ama bunu yaparken, genel olarak Türkmenistan'ın tarihine göz atarak yola çıkmakta fayda var.

Ogulbaht Rejepalyeva
Türkmenistan

Ana Hatlarıyla Türkmenistan Tarihi

Türkmenistan toprakları İslam'dan önce Sasanilerin hakimiyeti altında idi. Daha sonra Hz. Osman döneminde İslam topraklarına katıldı ve Selçuklular bu bölgenin hâkimiyetini ele geçirdi. Özellikle Merv şehri Selçukluların önemli yönetim merkezlerinin biridir. Ancak Moğol İstilas, Selçuklu Devleti'nin ve Türkmenlerin kaderini değiştirir. Türkmen boylarının bir kısmı Maverâünnehir, Horasan ve Mangışlak'a kadar uzanan bölgelerde kalırken bir kısmı Anadolu ve Azerbaycan'a yerleşmiştir.¹ Türkmenistan'da Selçuklu Türkmenlerinin kurmuş olduğu sülaleye hürmet edilmekle birlikte, Türkmenler kendilerini onların devamı kabul ederler, bu ise büyük bir tarih şuuruna sahip olduklarının göstergesidir.

18. yüzyılın ikinci yarısına kadar kendilerini yeni toparlayan Türkmenler, bu sefer de Rus hâkimiyetinin işgali ile karşı karşıya kalırlar. Ruslarla 1879'da yapılan Gök-Tepe savaşında Türkmenler 4000 kayıp verirler, ancak Rusları geri püskürtürler. Daha sonra içinde kadın ve çocukların da bulunduğu 34.500 Türkmen öldürülür, önce Gök-tepe Kalesi kaybedilir sonra Aşgabat'a kadar olan Türkmen toprakları alınır ve 1860'da başlatılan Türkmenistan'ın işgali 1884'de tamamlanır.²

Sovyetlerin dağılmasıyla Türkmenistan 27 Ekim 1991 yılında bağımsızlığını kazanır. 12 Aralık 1995 tarihinde ise Birleşmiş Milletler Kurulu tarafından "Daimi Tarafsız Ülke" statüsüne sahip olmuştur.

Türkmenistan'ın Sovyetler Döneminde Ekonomik, Sosyal ve Dini Hayatı

Rusların Türkmenler üzerine gerçekleştirdiği baskı rejimini anlatmak başlı başına ayrı bir çalışma gerektirir. Burada esas olarak ekonomik hayata göz atmaya çalışacağız.

Ancak şunu belirtmek gerekir ki Ruslar Türkmenleri Ruslaştırma ve Sovyetleştirme faaliyetlerini en etkili bir şekilde sürdürmüşler. Haliyle bu durum, Türkmen kültürünü ve dilini etkilemiştir. Her türlü baskı rejimine rağmen, Türkmenlerin asimilasyona karşı büyük direnç göstermiş olduklarını belirtmek gerekir. Türkmenler, dilinin ve kültürünün, tarihi yapıtlarının, geleneklerinin temel özelliklerini kaybetmeden günümüze kadar korumayı başarmışlardır.

Sovyetler döneminde Ruslar, ekonomik siyasetini de en etkili bir şekilde sürdürmüşlerdir. Moskova, ticaretin kontrolünü bütünüyle ele geçirmiştir. Sovyetler özellikle 1918 – 1919 yıllarında Bolşevikler

döneminde *kolhoz* (*kolektif çiftlik*) usulünü yaygınlaştırmaya çalıştılar. Kolhozlar Sovyetler zamanında tarım ve hayvancılık ile uğraşan birliklerdir. Haliyle bu durumun özel çiftliklere yol vermediğini söylemek gerekir. Varlığını devam ettiren özel çiftlikler ise zorla devlete teslim ettirildi. Yerli sanayi ve bez dokuma işleri durduğundan, Türkmenistan halkı pamuk ürettiği halde, bundan elbise, kumaş edine-miyordu. Topraklarına ektikleri pamuk, Rus tekstil sanayiinin ihtiyacı için kullanılmıştır.

Türkmenistan bütçesini her yıl merkezi hükümetin bütçesinden 344 milyon ruble para yardımı alır ve pamuk ve doğal gaz ile birlikte diğer ürünlerin gelirinden merkezi hükümete 530 milyon rubleyi verirdi. Ama hal böyle olsa da Rus aydınları Türkmenistan'ın Sovyet ekonomisine yeterince katkıda bulunmadıklarını söylemişlerdir.³ Bunun aksine Türkmenistan "Sovyetler yönetimine her sene 10-18 milyar doları bulan geliri karşılamıştır (gaz, pamuk, petrol, kimya ürünleri). Bunun bir (1) milyonunu dahi geri alamıyordu."⁴

Sovyetler Döneminde Türkmenistan'ın Dini ve Sosyal Hayatı

Sovyetlerin *kadınların* sosyal hayata aktif bir şekilde katma hedefi onların sosyal amaçlarının başında gelir. Çünkü Sovyet rejimi kadınların iş gücünden yararlanmak istiyordu. Özel kadın dernekleri kurularak kadınları *kalhoz* (*kolektif çiftçilik*) dedikleri sistemde çalıştırmayı hedeflemişler ve amaçlarına da ulaşmışlar. Kız çocukların okutulması zorunlu hale getirildi. Dolayısıyla, kadınlar eskisiyle kıyaslanmayacak kadar hak ve imkanlara da sahip oldular. Yukarıda da dediğimiz gibi kadınların eğitimine önem verildi.

Türkmenistan'da Sovyet rejiminin Müslümanlara yönelik faaliyetlerinin iki temel yönünden bahsedebiliriz. Birincisi, çok iyi düşünülmüş, planlanmış, disiplinli bir *eğitimdir*. İkincisi, birincinin yetersiz kaldığı yerlerde devreye giren baskı ve zorlamalardır. Sovyet bilimcileri ve o dönemde yetişenler, Türk Cumhuriyetlerine modern eğitimi Rusların getirdiğini her fırsatta söylerler, oysa bu Sovyet ve komünist adamı yetiştirmekten başka bir şey değildi. Türkmenistan'da bütün köylere varana kadar "çagalıbağı"

ana okullar (kreşler) mevcuttur. Bu kreşlerin başında İnsanlara Sovyet düşüncesini yerleştirmek için Rus yöneticileri bulunmaktadır.⁵

1917 ihtilalinden sonra iktidarı Bolşevikler ele geçirmiş, Komünist Partinin ülke yönetimine gelmesiyle resmi ideoloji sadece Marksizm ve Leninizm olmuştur ve dinlere tanınan yasal haklar ortadan kaldırılmıştır. Çünkü bu ideolojiye göre *din, insanları uyuşturan bir afyondur*. Geleneksel şeriat mahkemeleri ve din okulları varlıklarını Çarlık Rusya döneminde az da olsa sürdürmüşlerdi. Bolşevik yöneticiler ise tüm dinlere karşı savaşmayı politikalarının bir parçası haline getirdiler. 1928'de bütün dini mektep ve medreseler kapatılmış ve Müslümanların ekonomik güç kaynağı olan vakıflara el konulmuştur.

Müslüman din adamlarının halk üzerindeki etkilerini fark eden Bolşevikler çoğunu devrime karşı sabotaj yapmak, İngiltere, Japonya adına casusluk yapmakla suçlayıp vatan haini ilan ederek halkın gözünden düşürmeye çalıştılar. Bu suçlamalarla binlerce din adamı kurşuna dizilmiş, büyük bir kısmı da çalışma kamplarına sürülmüştür. Sadece din adamları değil Türkmen aydınları, şairler, hükümete karşı sandıkları herkes aynı muameleye tâbi tutulmuştur.

Stalin döneminin en belirgin özelliği olan yok etme siyaseti sonunda Müslümanlar siyasi ve dini önderlerinden bütünüyle arındırılmıştır. Ruslar, Türkmenistan Yüksek Sovyet'inin başkanı Nedirbay Aytakov ile Başkan Gaygısız Atabayı vazifelerinden azlederek diğer vatanseverler ile birlikte 1937-38 yılında sürgüne göndermişlerdir. Oraz Täçnazarov da 1937 de suçlanarak vatandaşlıktan çıkarılır ve hapse atılır.

Türkmenistan'da Selçuklu Türkmenlerinin kurmuş olduğu sülaleye hürmet edilmekle birlikte, Türkmenler kendilerini onların devamı kabul ederler, bu ise büyük bir tarih şuuruna sahip olduklarının göstergesidir.

Bir türlü rejimin istediği adam olmayan Hocanepes Çaryyev, suçlanarak hapse atılır (1937) ve sonra yok edilir (1941).⁶

1960 yılına kadar dine karşı propaganda yapan kişilerin ortak özelliği, özel bir eğitimden geçirilmemiş olmalarıdır. İstenen başarıyı sağlamamaları üzerine Bolşevikler, propaganda yapanları özel bir eğitime tabi tutmaya karar vermişlerdir. “İslamiyet gericiliğin simgesidir. İnsanları ilerlemekten alıkoyan uyuşturucu bir afyon gibidir” sloganları ile yazılı ve sözlü olarak İslamiyet’e hücum ettiler. Müslümanlar aleyhine yönelik ateistlik ders ve konferanslara düzenleyerek buna herkesi katılmaya mecbur tutmuşlardır. Ateizm küçük çocuklara sistemli bir şekilde eğitim yoluyla benimsetilmeye çalışılmıştır. Öğretmenler her derse başlamadan önce Sovyetlerin yapmış olduğu başarıları anlatan zorunlu olan bir konuşma yapar. Ayrıca insanların atasının maymun olduğunu anlatarak insanın maymundan geldiğine inandırmaya çalışırlar.

Bunun yanında “Ateistlik Kurjoklar ” adıyla haftada bir kez yapılan ateist eğitimi verilir. Ateist alanda birçok dergi, kitap basılmış halka dağıtılmış. Mesela “Din Geçmişin Kalıntısıdır” adlı bir kitapta şöyle ibareler yer almakta:

Bazı ailelerde özellikle yaşlı kadınlar, çocuklarına dini terbiye veriyorlar. Biz ateistler propaganda yapabilecek birçok konuşmacı hazırlıyoruz. Ancak yaptığımız çalışmalarda 50 yaş üzerine tesir edemiyoruz. Bu yüzden ihtiyarlar

arasında ateistlik propagandasını güçlendirmeliyiz. Yaşlıların bu kadar dine bağlı olmaları Hoca Ahmet Yesevi ve Necmeddin-i Kübra gibi kimselerin türbelerine gitmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu kerametli yerlere gitme eskiden kalan bir adettir. Bunu önlemeliyiz.⁷

1917 yılında oluşturulmuş “Prolet-Kult” cemiyeti ise geçmişten el çekmek ideolojisini yürüttü. Gurban Gulyyev Magtımğulı *Sövda Burjuvazyasının ideoloğu* adlı kitabında mücadeleyi büyük klasik şairin eserini reddetmeye kadar götürdü. Halkın namusu için savaşan Nurberdi Han, Govşut Han, Gurbanmırat İşan, Tâç Gök Serdar, Dıkma Serdar gibi şahıslara hitaben sanatsal eserler kaleme alınmadı, onlar hakkındaki bilgimiz olumsuz yönleri ile sınırlı kaldı. Sovyetler Türkmenistan’ın Çarlık Rusya’sına gönüllü olarak katıldığını söylemişlerdir. Hâlbuki tarih bunun tersini göstermektedir.⁸

1926’da Türkmenlerin kullandıkları Arap alfabesinin Latin alfabesiyle değiştirme kararı alınmış. 1928’de uygulanmış ve bununla bir-

Çünkü hacca gitmeleri yasaklanmış olan Müslümanlar türbe ziyaretlerine adeta hac kadar önem veriyorlardı. Bununla en azından hac düşüncesini canlı tutuyorlardı.

likte Arap harfleriyle Türkmen dilinde yazılan kitapların neşrine, kullanılmasına son verilmiştir. 1940'ta ise Latin alfabesi her Türk lehçesi için birbirinden ayrı Kiril alfabesiyle değiştirilmiş, Latin alfabesi kullanılması yasaklanmış bu ise eğitim alanında çok ciddi sonuçları doğurmuştur. Edebiyat alanında ateistlik teşekkül etti. Bu, edebiyatı kendi köküne yabancılaştırdı. Son derece sanatsal eserler de bu faaliyetin kurbanı oldu.

Stalin'in ölümünden sonra iktidara gelen Kuruşyev, "Leninizm'e Dönüş" adıyla İslamiyet'e karşı yoğun bir kampanya başlatmıştır. Bu dönem 1954-1964 yılları arasında İslam aleyhine 920 adet eser neşredilmiştir.⁹ Kuruşyev döneminin önemli uygulamalarından biri Müslümanlar tarafından kutsal kabul edilen türbe, cami ve benzeri yerlerin müze haline getirilmesidir. Bu kutsal yerlerde konser ve dans festivalleri düzenleyerek Müslümanlara manevi işkence yapılmıştır. Bu uygulamayla Müslümanların manevi bağlarından biri daha koparılmaya çalışılmıştır. Bütün bu saldırılara karşı kayda değer tepki olmamıştır. Çünkü Stalin zamanında Müslüman aydınlara karşı girişilen yok etme politikası onları sindirmişti.¹⁰

Dipnot

¹ Türkiye Diyanet Vakfı, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 41.S. 601.

² Prof.Dr. Ahmet Buran, *Kurşunlanan Türkoloji*, Akçağ Yayınları, Ankara 2010, s. 181.

³ Mehmet Saray, *Türkmen Tarihi*, İstanbul -1993, Nesil Matbaacılık ve Yayıncılık San. Ve Tic. A.Ş. s. 66

⁴ Saparmurat Niyazow, *Türkmenbaşı, Ruhname*, Türkmen devlet yayınları, Aşkabat 2005, s. 297.

⁵ Durmuş Tatlıhoğlu, *Türkmenistan da Dini ve Tarihi Ziyaret Yerleri*, s.27 Sivas-2002

⁶ Mehmet Kara, *Türkiye Dışı Çağdaş Türk Şiiri*, s.859, Türk dili, Dil Ve Edebiyat Dergisi Sayı:531, Mart 1996

⁷ a. g. e s. III

⁸ Atatürk Yüksek Kurumu, *Türk dünyası Edebiyatı tarihi*, IX. s.377-378

⁹ Ekrem Özbay, *Türkmenistan Tarihinde Eğitim Bağımsızlık Din*, s.97, KBN COPY CENTER, İstanbul Ocak-2012

¹⁰ a. g. e s.107

Kaynaklar

¹ Türkiye Diyanet Vakfı, *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 41.

² Saadetin Gömeç, *Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara 1999.

³ Ahmet Buran, *Kurşunlanan Türkoloji*, Akçağ Yayınları, Ankara 2010.

⁴ Mehmet Kara, *Türkiye Dışı Çağdaş Türk Şiiri*, s.859, Türk dili, Dil Ve Edebiyat Dergisi Sayı:531, Mart 1996.

⁵ Saparmurat Niyazow, *Türkmenbaşı, Ruhname*, Türkmen devlet yayınları, Aşkabat 2005.

⁶ Durmuş Tatlıhoğlu, *Türkmenistan da Dini ve Tarihi Ziyaret Yerleri*, s.27 Sivas-2002.

⁷ Ekrem Özbay, *Türkmenistan Tarihinde Eğitim Bağımsızlık Din*, s.97, KBN COPY CENTER, İstanbul Ocak-2012.

Sovyetler döneminde Türkmenistan'da televizyon kanallarının hepsi devlet kanalıdır. Haberlerde pek olumsuz şey geçmemekle beraber her şey toz pembe olarak sunulmaktadır.

Bütün bunlara rağmen şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki Türkmen toplumunun geneli göz önünde bulundurulduğu zaman, komünist sistemin zihniyeti zafere ulaşmış olduğu söylenemez. 70 yıllık din karşıtı Sovyet yönetiminde resmi ve gayr-i resmi baskılara rağmen İslam dini varlığını devam ettirmiştir.

Sovyetler döneminde Türkmenistan'da Rusça, özellikle başkentlerde ve şehir merkezlerinde yaygındır. Yerel diller daha çok kırsal kesimlerde yaygındır.

Özellikle ilim ve kültür alanlarında Rusça bilmenden bir şey yapmak imkansızdır. Bu durumun günümüzde de önemli ölçüde geçerli olduğunu söylemek gerekir. Rusça hala klasik eserlere ulaşmanın bir aracı olarak rol oynamaktadır.

Sovyetlerin Türkmenler üzerinde gerçekleştirdiği rejimleri ayrıntıları ile ele almak geniş bir zamanı kapsar. Ancak özetle söylemek gerekirse, 75 yıl boyunca Sovyetleştirme faaliyeti Türkmen halkının üzerinde derin izler bırakmıştır. Eğitim alanında eskisiyle kıyaslanmayacak kadar gelişmelerin gerçekleştiğinin altını çizmek gerekir. Okullaşma oranı çok yüksektir. Bütün bunların tesiriyle Rusça, hala bir kültür ve iletişim dili olarak etkinliğini belli düzeyde sürdürmektedir.

YEDİ SORUDA TÜRKİYE'DE

Öğrenci Olmak

Sorular

1. Türkiye'de okumak sana ne kattı?
2. Türk insanından en çok hangi açıdan etkilendin?
3. Türkiye'deki en ilginç (seni şaşırtan) gözlemin nedir?
4. Kendi ülkeneye dönünce en çok nelerin değişmesini istedin?
5. Sefire-i Âlem deyince aklına gelen ilk 3 kelime nedir?
6. Türkiye deyince aklına gelen 3 kelime nedir?
7. Şimdi ne yapıyorsun?

Yayın Ekibi

Nurayn Omar

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Tanzanya

1. Türkiye'de okurken üniversite dışında sosyal çevrem genişledi, tıp eğitimi dışında İslam tarihi, uluslararası proje eğitimleri aldım. Hayatımda önemi olan alanlarda okumalar yapabilme fırsatı buldum.
2. Türkiye'de insanlar yardımseverler, dürüstler, hareketliler ve kendi ülkelerini çok seviyorlar. Türkler yaşadıkları tarihi ve onu yaşatmayı çok seviyor ve bu beni çok etkiledi.
3. Beni şaşırtan şey kendilerine Müslüman diyen insanların İslami konularda duyarsız davranmaları oldu.
4. Kendi ülkem olan Tanzanya'daki insanların kendi tarihlerini ve ülkelerini sevmediklerini fark ettim. Harekete geçmiyorlar. Her zaman yardım istiyorlar. Keşke bizim halkımız da kendi medeniyetini seviyor olsaydı. Bunların değişmesini istedim o zaman daha çok geliştirdik.
5. Sefire-i Alem; aile, çok tatlı insanlar, dünya gibi kelimeleri hatırlatıyor bana. Sefire-i Âlem sayesinde pek çok ülkeden uluslararası öğrenci ile tanıştım.
6. Türkiye deyince aklıma; İstanbul, tarih, yemek (zeytin, peynir), gezmeler ve arkadaşlık geliyor.
7. Zanzibar'daki devlet hastanesinde engellilerle çalışıyorum, ticaret yapıyorum ve çok güçlü bir anneyim. Çocuklarımı dünyaya ve iyi bir Müslüman olmaya hazırlıyorum.

*Türkiye'nin bir parçası olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Ata Ümmühan

İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Suriye

1. Türkiye’de okumak bana o kadar şey kattı ki saymakla bitmez. İlk başta hiç pes etmemeyi, hedefine ulaşana kadar çabalamayı, çabalayınca mutlaka karşılığını alacağımı öğretti. Ayrıca sosyal bir insan olmama katkısı oldu.
2. Türk insanının en çok yardımseverliği ve misafirperverliğinden etkilendim.
3. Türkiye’de ilk öğrendiğim atasözü: ”Bir dil, bir insan” idi. Türk milletinin öğrencilere çok önem vermesini ve ilim öğrenenlere saygı duymasını çok beğendim.
4. Kendi ülkemde pek çok şeyi değiştirmek isterim. İlk olarak zulmü yok etmek için elimden geleni yapmak isterim. Sonra insanlara daha çok değer verilmesini sağlamak ve hayat koşullarını geliştirmek isterim.
5. Sefire-i Alem benim ikinci ailem. Samimiyet ve güven kelimeleri geliyor aklıma.
6. Türkiye deyince aklıma umut, vatan, hayat kelimeleri geliyor
7. 2020’de tıp fakültesinden mezun olarak doktor oldum. Fatih İlçe Sağlık Müdürlüğünde pratisyen doktor olarak göreve başladım. Göçmen Sağlık Merkezinde sorumlu hekim olarak hizmet vermekteyim.

Enxhi Bali

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Mimarlık
Arnavutluk

1. Türkiye birçok köklü medeniyete ev sahipliği yapmış bir ülkedir. Bu kadim medeniyetler diyarında bulunmak, bu toprakların saygıdeğer öğretmenleri tarafından yetiştirilmek hepimiz için büyük bir fırsattı. Eğitim yolculuğu, kendi fikirlerimizi oluşturmamıza, yeteneklerimizi ve hayallerimizi bulmamıza imkân sağladı ve bunu gerçekleştirebilme yolunu gösterdi. Ayrıca öğrenci dostu bu topraklar, uzak coğrafyalardan, farklı kıtalardan dostluk kervanımıza sayısız kardeş kazandırdı. Hepimiz birbirimizin hikayelerini dinledik, tecrübelerimizi, geleceğe yönelik hedeflerimizi paylaştık. BEN OLMAYI DEĞİL, BİZ OLMAYI ÖĞRENDİK.
2. Türkiye; merhametli, şefkatli, yardımsever insanların memleketidir. Türk halkı her zaman yanında olmaya çalışır, yalnız olmadığını hatırlatır. Bu kadim insanî değerler, kendimizi güvende hissetmemizi, eğitim sürecinde başarılı olmamızı sağladı.
3. Medeniyetlerin beşiği olan Türkiye; sayısız kültürel, mimari, dini, tarihi eseri barındırmaktadır. Her yerin ayrı bir geçmişi, ayrı bir öğretisi vardır. Bu çerçevede insan her anda yeni bir ufka açılabilen, irfâni derinliğe ulaşabilmektedir.
4. Bu soruyu Sezai Karakoç’un bir sözü ile cevaplamak isterim: “Ben iman haykıran, sessizliğinde, iman çınlayan şehirlerin mimarı olmalıyım.”
5. Sefire-i Âlem bize her vakit destek, muhabbet ve sevgi yuvası olmuştur.
6. Türkiye benim için medeniyet, dostluk, sadakat köprüsü demek.
7. Türkiye’den mezun olduktan sonra ülkeme hizmet etmek üzere geri döndüm. Hala deprem sonrası - yeniden yapılandırma konut projesinde mimar olarak görev almaktayım.

Rahema Upile Mtambo

İstanbul Üniversitesi, Eczacılık
Malavi

1. Türkiye’de okurken hayata bakışım genişledi, farklı ülkelerden ve kültürlerden insanlarla tanıştım, onlarla arkadaş olduk. Yeni bir dil öğrendim. Dünya insanı oldum.
2. Türkiye’de bana farklı gelen ve beni etkileyen pek çok şey oldu. Öncelikle çok zengin bir yemek kültürü var. Kabileler yok ve yabancı dil bilenler az. Vakıf ve dernek çalışmaları çok, eğitim kursları da çok.
3. ...
4. Kendi ülkemde gençlerin gidebileceği ve orada farklı şeyler öğrenebileceği tesisler, kurumlar, mekanlar kurulmasını istiyorum çünkü gençlerin çoğu boş duruyor ve kötü davranışlarla meşgul oluyor. İşsiz ya da okuma bilmeyen insanlar için de kurumlar olsun istiyorum. Yavaş yavaş onlara kendi bağımsızlıklarını kazandıracak işler yapmak istiyorum. Bizim sağlık sistemimizin değişmesini istiyorum. Kimse başka ülkelere yardım almak için gitmesin. Malavi’nin kendine yeten bir ülke olmasını isterim çünkü sadece zenginler başka ülkelere gidip tedavi olabiliyor ve fakirler hiçbir yardım alamıyor. Bir de bazı insanlar hastane ya da başka önemli yerler yapmak için insanlardan para topluyor fakat paraları kendileri alıp harcıyorlar. Bazıları bu paralarla evleniyor. Bunların hesap vermesini isterdim.
5. Sefire-i Alem benim için birleşik dünya, kültür ve aile demek.
6. Türkiye deyince aklıma ikinci evim, macera, kültür- medeniyet geliyor.
7. Şu anda eczanede çalışıyorum.

Aminata Yakubi

Galatasaray Üniversitesi, İşletme Yüksek Lisans
Nijer

1. Türkiye’ye gelmeden önce lisans eğitimimi Senegal’de aldım. Türkiye’de aldığım eğitim bilgilerimi geliştirdi ve hayatımı pozitif olarak etkiledi. Çünkü Türkiye gelişmiş bir ülke ve bana yeni şeyler öğretti.
2. Türk insanı çok çalışkan ve sorumluluklarının farkında.
3. Türkiye’deki beni en çok şaşırtan şey, insanların Afrikalılara karşı merakı. Yıllardır Afrikalılar Türkiye’ye gelip gidiyor ama bizi her gördüklerinde sanki ilk defa siyah bir insan görmüş gibiler.
4. Kendi ülkemde en çok insanların zihniyetini değiştirmek istiyorum. Herkesin kendi işine saygı gösterip işlerinin gerektirdiği sorumluluğu üzerlerine almalarını isterim. Çünkü bir ülkeyi geliştirmek için çok çaba göstermek lazım.
5. Sefire-i Âlem deyince aklıma gelen ilk 3 kelime: aile, güler yüzlü ve yardımsever ablalarım.
6. Türkiye deyince aklıma gelen 3 kelime: ikinci ülkem, misafirperver, çalışkan.
7. Şimdi lojistik firmasında idare ve mali işler sorumlusu olarak çalışıyorum.

Niamey’in sokaklarında gezen kızlara nasıl yardım edebileceğimi düşünüyorum. Sefire-i Âlem’in yaptığı gibi yardım çalışmalarını ben de burada yapmak isterim.

BİR "AYRILIK" FILMİ

Vega Moqarabi

Afganistan

Bu yazıda "Ayrılık" filmini inceleyeceğiz ama filmi doğru anlamak ve doğru tahlil edebilmek için öncelikle filmi çeken yönetmenleri yakından tanımakta fayda var zira filmi anlatanlar, filmdeki olayları tam da yaşayan insanlar.

Jamshid Mahmoudi, 29 Mart 1983'te Afganistan'ın Parvan kentinde doğdu. Neredeyse bir yaşında olan ailesi Pakistan'a ve ardından İran'a sığındı. Sinemaya olan tutkusunu çok erken yaşlardan itibaren geliştirdi. Lise diplomasını aldıktan sonra Tahran Sanat Üniversitesi giriş sınavını geçti ancak film yapımcısı kardeşi Navid Mahmoudi ile projeler üzerinde çalışmayı tercih etti. 2008'de ilk televizyon filmini yönetmeden önce yönetmen yardımcısıydı. 2012'de Navid'in desteği sayesinde, Kabil'de geçen gerçek bir hikâyeden esinlenen ilk uzun metrajlı filmi "Birkaç Metre Küçük Aşk"ı yönetti. Jamshid, Uluslararası Kristal Symorg Film Festivali'nde iki ödül kazandı. Tokyo'da 90 dakikalık romantik dram dalında daha sonra 2014'te FILMEX ve Chicago Uluslararası Film Festivali'nde yarıştı. Mahmoudi, birkaç İran filminin yönetmenliğini yapmıştı. TV Ims için iki kısa film çekti: Ims Ageh Yek Rouz Zanha (2006) ve Delet Oumad (2007).

Navid Mahmoudi, 23 Eylül 1980'de Afganistan'ın Parvan kentinde doğdu. 6 yaşındayken ailesi ile birlikte İran'a taşındı. Çok küçük yaşlardan beri film ve sinemayla ilgilenerek 7. sanata gerçek bir tutku geliştirdi. Meslek hayatına yönetmen yardımcısı olarak başlayarak kendi kısa filmlerini yönetti ve yapımcı olarak da işler yaptı. 10'dan fazla TV filminin yapımcılığını üstlendi. 2014 yılında hem uluslararası eleştirmenler hem de halk tarafından büyük ilgi gören ilk uzun metrajlı filmi "Birkaç Metre Küçük Aşk"ın yapımcısıydı. 2016'da ilk uzun metrajlı filmi "Ayrılık"ı yönetti ve 2018'de "Azim'in Annesi Rona"nın yapımcılığını üstlendi. Üç film de Afganistan'ın resmi Oscar adayı olarak seçildi.

Navid Mahmoudi, sinemanın yanı sıra (yapımcı ve yönetmen) yazar ve şairdir. Yüksek lisans

dercesine sahip ve 100'den fazla uluslararası film festivaline katıldı. Jamshid Mahmoudi, aynı zamanda bir yazar ve yönetmendir. Son yıllarda iki kardeş, İran'ın yanı sıra dünyanın dört bir yanındaki uluslararası film festivallerinde prestijli ödüller kazandılar. İkinci durumda, İran 37. Fajr Uluslararası Film Festivali'nde En İyi Uluslararası Film Onur Ödülü ve Diploması'na Afganistan'dan Jamshid Mahmoudi'nin yönettiği "Azim'in Annesi Rona" filmi layık görüldü.

Ayrılık

"Ayrılık", Navid Mahmoudi'nin yönetmen olarak ilk uzun metrajlı filmi ve İran-Afgan ortak yapımıdır. Bu iki kardeş göçmenlerdir, bu yüzden filmlerinin çoğu kişisel yaşam deneyimlerine ve görme yetilerine dayanıyor. Kadınlarla ilgili olan "Yedi Buçuk" film hariç, iki kardeşin filmlerinin neredeyse tamamı göçmenler ve göçmenlikle ilgilidir. Senaryo, Ortadoğu'da aşk ve göç gibi iki önemli konuyu ele almayı amaçlamaktadır. Mahmoudi kardeşlerin bu filmi çekmesinde, hem kendi yaşadıkları sorunlar hem de kendi halkının yaşadığı sorunlar etkilidir. Film, Afganistan ve İran'dan Avrupa'ya göç etmekle ilgilidir fakat yönetmen, daha fazla sorunu anlatmak için hikâyeyi aşkla yüzleştirmek niyetindedir. Filmdeki iki ana mesele, aşk ve göçtür ve tüm sorunlar bu iki konu etrafında bize verilmektedir.

Bu iki kardeş göçmendir, bu yüzden filmlerinin çoğu kişisel yaşam deneyimlerine ve görme yetilerine dayanıyor. Kadınlarla ilgili olan "Yedi Buçuk" film hariç, iki kardeşin filmlerinin neredeyse tamamı göçmenler ve göçmenlikle ilgilidir.

Bugüne kadar göçün ana nedenlerini iş veya savaş diye biliyoruz ama film aynı zamanda Nabi'nin memleketindeki yerel halkın kültüründen kaynaklanan bir nedeni de gündeme getirmektedir. Filmdeki göç ile yönetmenin konuya daha çok önem veriyormuş gibi bir hissi aktarıyor ve duygular pek iyi aktarılmıyor. Aynı şekilde kaçış yolundaki zorluklar hakkında internette olan fotoğrafları, filmin son kısımlarına doğru gösteriyor. Yönetmen, Avrupa'ya gitmenin zorluğunu vurgular ve aynı zamanda Nabi'nin çaresizliğini gösterir. Kalırsa yüzde yüz ölecektir, ancak giderse hayatta kalması mümkün olabilir.

Filmde zorluğu görmekten ziyade hissediyoruz. Radyoyu açıp göç olaylarının haberlerini dinliyoruz ya da kaçakçının filmin başında söyledikleri...

Film, ana karakterin yüzüne yakın bir çekimle başlamakta ve yakın çekim ile önündeki yol ve göçmenlere rehberlik eden kişinin sesi arasında sürekli gidip gelmesi, akıllıca ve elbette sanatsal bir harekettir. Bu sahnenin hemen ardından film, ana hikâyeye giriyor ve

ana karakterin yolculuğuyla başlıyor. Ana karakterin gözünden ve yolun ortasındaki otobüsün içinden tasvir edilen filmin açılış jeneriği, Mahmoudi'nin bir diğer akıllıca işidir. Hikâyenin ana karakterinin Tahran şehrine gidip nişanlısıyla görüşmesi ve filmin açılış konuşmaları göz önüne alındığında, "Ayrılık"ın iki gencin bir yabancı ülkeden diğerine göç etme çabalarının bir devamı olduğunu görürüz. Film, bu yolculuğun ne kadar zor ve tehlikeli olduğunu anlatmaktadır.

Filmin göç etme niyetinde olan iki ana karakteri var ve filmin huzursuz kamerası onlara sürekli eşlik ediyor. Mahmoudi kardeşler, filmdeki karakterlerle birlikte izleyiciye bir karakter duygusu aktarmakta ve bir endişe duygusu yaratmakta başarılıdır. Aslında filmde olan şey aynı endişe, çaresizlik ve huzursuzluktan başka bir şey değildir. Filmin iki ana aktörü de karakterleri başarılı bir şekilde canlandırmıştır.

Jamshid Mahmoudi'nin yazdığı senaryonun en güzel yanlarından biri de olayların ve sahnelerin akışının, izleyicinin hikâyenin iki ana karakterinin göçünden başka bir şey hakkında bir an bile düşünmeyecek şekilde şekillenmesi. Sanırım bu da senaryonun ve filmin en önemli yanlarından biri. Navid Mahmoudi'nin sahneleri daha güzel ve aynı zamanda daha basit hale getirme çabası da ayrıca takdire değer. Kamerasını mümkün olduğunca hareket ettiriyor ve neler olduğunu göstermek için doğru kareleri seçiyor.

Film boyunca Mahmoudi, izleyiciye güzel görüntüler sunmayı başarıyor. Filmdeki en önemli sahnesi, filmin ana karakterinin motosikletli bir arkadaşı ile para almak için bir yere gittiği sahne. Kamera, hareket halindeyken ikisini göstererek hareket eder. Kısa bir süre için kamera motoru sallıyor ve ikisi çerçeveden çıkıyor ve motor sahneye girdikten sonra filmin ana karakterinin motoru yoktur ve arkadaşında bir pişmanlık ve memnuniyetsizlik duygusu vardır. Bu olaydan sonra hikâyenin ana karakterinin dövüldüğünü gösteren bir sahne ile yönetmen bize ne olduğunu anlatmaktadır. Bu ilgi çekici sahne ve Mahmoudi'nin daha ilgi çekici uygulaması, bu yıl sinemamızın en sanatsal sahnelerinden biri olabilir. Kısa ve öz olsa da oldukça büyüleyici ve muhteşem bir sahnedir.

Navid Mahmoudi hikâyesini anlatmak için kişisel bir dil arıyor. Örneğin, bir inşaat işçisinin yengesinin odasında ilk olarak Farishta'nın sırtını

görüyoruz. Ama arka planda yemek pişiren ve konuşan kadını net göremiyoruz. Bu sahneyi Nabi için de kullandı.

Navid Mahmoudi, ilk film yönetme deneyiminde, hikâyesini daha etkili kılabilecek dramatik unsurlarda ustalaşmakta çok başarılı olduğunu gösteriyor. Tamamen siyah olan planlardan sonra birdenbire şehir gürültüsüne dönüşen planlar, uzun sessizliklerin garip bir gürültüyle yer değiştirmesi oldukça etkileyici olmuştur. Bu kez izleyici, Nabi'nin bakış açısından arabaların ve binaların geçişini, yaşayamayacağı hayatı görüyor ve Navid Mahmoudi, Nabi'nin hayatının bundan böyle bir mahkûm gibi sınırların ötesinde olduğunu izleyiciye akıllıca gösteriyor.

Temel olarak, "Ayrılık" sesi, izleyicinin farkında olmadan etkilenebileceği en önemli dramatik unsurlardan biridir. Bu sesler, anlatının çerçevesi dışına, bazen ana konuşmaların arka planında sadece arabaların sesi, bazen bir şehir hayatının gürültüsü ve bazen de alt diyaloglar aracılığıyla akar. Bu nedenle izleyici, film yapımcısının kendisine sunduğu

hikâyenin dünyasına girip, görünmez bir insan gibi olayların akışını takip edebiliyor. Nihayet Nabi ve Farishta'nın yolculuğu sona erer. Nabi, yola tek başına devam etmek için Farishta'dan ayrılır. Sonraki sahnede Nabi bir arabanın bagajındadır ve muhtemelen onu ölüme götüren bir yol görüyoruz. Farishta ağlar ve eve döner,

geride bıraktığı cehennemden haberi olmayan bir ailenin kollarına dönmüştür. Yol için aldığı eşyaları da tekrar yerlerine koyar. Böylece filmin başladığı sahne ile son sahne aynı şekilde biter. Filmin başlangıcı ve filmin sonuyla aynı sahnelerin kullanılması, sadece gündüzün geceye değişmesiyle devam etmesi de filmin başka bir özelliğidir.

Filmin bir diğer özelliği de hareketli sahneler dışında direkt oyuncularını göremememizdir. Önümüzde her zaman bir engel var ve bu engelleri hemen hemen tüm sahnelerde hissediyoruz.

Son olarak şunu söyleyebiliriz ki bu film, göç ve göçmenler hakkında en iyi filmlerden birisidir.

"Ayrılık" önemli ve somut bir kaygıyı ifade etmekte başarılıdır, karakterlerin duygularını iyi aktarır ve göçmenlerin sorunlarını abartmadan özetlerken hayatta kalmak için içinde olmanız gereken bir aşk hikâyesini de anlatır. Ayrılmak ve gitmek hayatta kalmanın en iyi yoludur.

ORADA MORO MÜSLÜMANLARI VAR UZAKTA BANGSAMORO MÜCADELESİ

Blanch Amerrah Candao
Bangsamoro

Moro Müslümanlarının yaşadığı bir bölge olan Bangsamoro, Filipinler'in en doğusunda, ülkenin üç ana ada grubundan biri olan Mindanao'da bulunuyor. Moro Müslümanları, 500 yılı aşkın süredir kimlikleri için uzun süredir mücadele ediyorlar.

1578'de başlayan ve 320 yıldan fazla süren İspanya sömürgeciliği, Mindano halkının çoğunu (şimdi Filipinler olarak biliniyor) Hristiyan olmaya zorladığında, Moro Müslümanlarının mücadelesi de başladı. Moro Müslümanları, Hristiyan olmayı reddetti ve topraklarının İspanyollar tarafından işgal edilmesine izin vermediler. İspanya, Filipinler'in üç ana adasından sadece Luzon ve Vizayas'ı kolonileştirebildi. Mindanao adası direndi. 1898'de İspanya ABD'ye yenilince sömürgeciliği ABD'ye devretti ve Mindanao Adasını -ele geçirememesine rağmen- diğer iki adayla birlikte 25.000 dolara Amerika'ya sattı.

1941'de Japonya'nın işgali geldi, ancak uzun sürmedi çünkü Japonya, ABD'ye karşı savaşı kazanamadı ve teslim olmak zorunda kaldı. ABD 1946'da Filipinlere bağımsızlığını verdiğinde, Moro Müslümanlarının İspanya tarafından sömürgeleştirilmediği ve topraklarının kendilerine verilmesi gerektiği gerçeğini görmezden geldi. Moro Müslümanlarının bu sefer de Hristiyan Filipinlilerin adaletsizliklerine karşı mücadelesi başladı. Moro'nun hem toprağı hem de kimliğı reddedildi.

Bangsamoro, Asya'daki tek Katolik millet olan ve İspanyol /ABD kolonisi Filipinler'in bir parçası değil. 1946'da ABD yönetimi Filipinler'e sözde bağımsızlığı verdiğinde, devleti yönetme yetkisini sadece Hristiyan Filipinlilere verdi ve Moroluların 'bağımsızlık'ı reddedildi. Moroluların çoğunun ikamet ettiği Mindanao ve Sulu, Moro Müslümanlarının rızası olmadan ABD tarafından Filipin topraklarına ilhak edildi. Bu süre

zarfında binlerce Morolu direndi ve öldü. Filipin Hükümeti, Moro Müslümanlarına baskı yapıp kimliklerini, İslam'ı yok etmeye çalışarak onları ülkenin küçük bir grubu haline getirmiş ve Moro Müslümanlarının sömürülmesini misyon edinmiştir.

Ancak Moro Müslümanlarının mücadelesi burada bitmedi. Allah adına hakları için savaşmaya devam ettiler. Ardından, bağımsızlık isteyen binlerce Moro Müslümanın öldüğü bir dizi katliamı içeren birkaç savaş yapıldı. En büyük katliamlardan biri, 1974'te 1500 Moro Müslümanın katledildiği "Malibong veya Tacbil Camii Katliamı" idi; erkek, kadın ve çocuk, Filipin ordusu tarafından öldürüldü. Ve bu, katliamlardan sadece biriydi.

Moro Müslümanlarının kendilerine yapılan haksızlıklara karşı mücadelesi uzun yıllar sürdü. 1962'de Ortadoğu'da, özellikle Kahire'de Salamat Haşim ve Nur Misuari'nin başını çektiği Morolu öğrenciler, yurtlarını Filipin yönetiminden kurtarmak amacıyla örgütler kurmaya başladılar. Önce Nur Misuari'nin öncülüğünde 'Moro Ulusal Kurtuluş Cephesi' (MNLF) kuruldu ancak daha

Salamat Haşim önderliğindeki MILF, Moro müslümanlarının haklarını geri kazanmak, vatanlarını İslam'a (Kuran ve sünnet) göre yönetmek, kimliklerini ve haysiyetlerini korumak amacıyla uzun yıllar mücadele etmeye devam etti.

sonra 1984'te uzun bir inceleme-araştırmanın ardından, grubun İslami yönelimini vurgulamak için Salamat Haşim önderliğinde' Moro İslami Kurtuluş Cephesi (MILF) ' kuruldu, İslam (Kur'an ve sünnet), faaliyetlerine yön vermeye çalışan yeni grubun resmi ideolojisi oldu.

MILF lideri Salamat Haşim, "Mücadele Ahlakı" adlı kitabında her Bangsamoro mücahidinin Allah adına savaşma mücadelesinde izlemesi gereken ahlakı ve hedefleri yazdı. Yazdıklarında her üyenin özellikle aklında tutması gereken şey, her eylemin yalnızca Allah rızası için yapılması gerektiği ve cennete ulaşmaktan başka bir gayenin gönle girmemesiydi.

1996 yılında Manila ile MNLF arasında Barış Anlaşması imzalandı ve hemen sonra Başkan Ramos, Mindanao'daki kapsamlı barış sürecinin bir parçası olarak MILF ile bir barış görüşmesi başlattı. MNLF ile Manila arasındaki barış anlaşması MILF tarafından reddedildi, ancak tek maddelik bir şart sunarak Ramos'a olumlu yanıt verdiler: Bangsamoro probleminde bir çözüm.

"MILF Barış Süreci'nin tarihini belgeleyen Soliman Santos'un da belirttiği gibi bu dönem boyunca, MILF tarafından gündeme getirilen önemli sorunlar konusunda herhangi bir çözüme ulaşamadı. "

2000 yılında Başkan Joseph Estrada, MILF'e karşı barış sürecini askıya alan büyük bir saldırı düzenledi ve Salamat Haşim'i Filipin Hükümetine karşı bir cihat ilan etmeye zorladı. 2001'de başkanlık pozisyonunu Macapagal Arroyo üstlendi. Arroyo, tek taraflı ateşkes ilan etti ve MILF ile bir görüşme başlattı. Bu sırada Manila,

MILF tarafından önerilen koşullara olumlu yanıt verdi. ve Malezya, Kuala Lumpur'da düzenlenen görüşmelerde aktif bir şekilde arabulucu rolü üstlendi.

Şubat 2003'te, Filipinler hükümeti ordusu tarafından MILF karargahının kontrolünü ele geçirmek için başlatılan saldırı nedeniyle barış süreci yeniden askıya alındı. Ordu, saldırgan tavırları bıraktı ve MILF'den terörü kınamasını istedi. Daha sonra Salamat Haşim terör eylemlerini reddeden bir basın açıklaması yaptı ve bu, barış görüşmelerine devam edilmesini sağladı.

Temmuz 2003'te Salamat Haşim doğal sebeplerden öldü. Grubun askeri işlerden sorumlu başkan yardımcısı Al Haj Murad Ebrahim, MILF'in yeni lideri oldu ve örgütün davasını sürdürdü. Arroyo'nun başkanlığı sırasında Filipin Hükümeti, MILF ile görüşmelere devam etti fakat sözlerini yerine getirmede. Filipinler'de Benigno Aquino başkan seçildi ve MILF ve Filipin hükümeti tekrar müzakerelere başladı. 2013 barış görüşmesi sürecinde İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), Malezya'nın Kuala Lumpur kentinde oluşturulan Üçüncü Taraf İzleme Ekibi'ne (TPMT) üye oldu. TPMT, Filipin hükümeti ile MILF arasındaki barış anlaşmasının uygulanmasının izlenmesine yardımcı olmak için oluşturuldu.

Bağımsızlık isteyen binlerce Morolu Müslümanın öldüğü bir dizi katliamı içeren birkaç savaş oldu. En büyük katliamlardan biri, 1974'te 1500 Morolu Müslümanın katledildiği "Malisbong veya Tacbil Camii Katliamı" idi; erkek, kadın ve çocuk, Filipin ordusu tarafından öldürüldü.

BEKLE TÜRKİSTAN'IM

Çocukluğum kaldı sokaklarda,
Gülümsemem kaldı fotoğraflarda,
Çiçeklerim soldu ilkbaharımda
Ben sana doyamadım Türkistan'ım.

Şimdi ayrırım senden çok uzakta,
Harbi zormuş hayat senden ırakta,
Unutmadım seni kalbimdesin solumda,
Seni hep özleyeceğim Türkistan'ım!

Her gün gördüm seni rüyamda,
Sadece orada her şey yolunda,
Uyandım, buldum kendimi İstanbul'da,
Hasretinle yanıyorum Türkistan'ım!

Doya doya koşamadım sokaklarında,
Sana sahip çıkamadan gittim uzaklara,
Seni bırakmak kolay olmadı inan bana
Bir gün sana döneceğim Türkistan'ım.

Ana yurdum, özlerim seni sabah ve gece
Beklerim her an kavuşmayı senle,
Elbet bir gün biter bu zulm ve işkence,
Biz seni azad edeceğiz Türkistan'ım.

Unutma! Doğu Türkistan'dır senin adın,
Biliyorum Çin'in elinde bozuldu tadın,
Horlandı toprağında çocuk ve kadın,
İlahi adaleti bekle Türkistan'ım.

Aramela Abulizi

Doğu Türkistan

İÇİMİZDEKİ GÜÇ

Rayana Hassim Ebrahim
Bangsamoro

Çoğu zaman bir şey yapmakla görevlendirildiğimizde öncelikle bunun sadece kendimiz için değil ailemiz, milletimiz ve çevremizdeki insanlar için de faydalarını düşünürüz. Hayatımızda farklı senaryolara tanık olurken özellikle hayatın taleplerinin gevezelik etmeye başladığı dönem olan genç erişkinliğimizde bazı şeyleri neden yaptığımıza dair amacımızı sorgularız. Kendimize “Amacım nedir?” diye sormaya başlarız. Aynı şey memleketimiz olan Bangsamoro için de geçerlidir. Halkımız daha sonra hizmet edebilmemiz için gençlerin eğitimine önem vermeye teşvik ediyor. Morolu kardeşlerimize katkılarımızı vererek tarihin bir parçası olmak istiyoruz. Bugünün, dolayısıyla yeni çağın genç beyinleri olarak vatanımız için savaşmak ve hayallerimizi gerçeğe dönüştürmek için bir silah almaktan ziyade kağıtları çevirip kalemli kaldırıyoruz. Onlara kan akıtıyoruz. Gece yarısı yağı yakılır, mürekkep şişeleri dökülür ve saat vurmadan önce tekrar tekrar okumalar yapılır. Herkes kendi savaşıyla karşı karşıya... Zamani aşırılıklarımızı sınıyoruz. Bu biziz. Bizler anavatanımızın umudu olan Bangsamoro gençleriyiz.

Spot ışıklarının Bangsamoro'muzun başının üstüne konulmadan önce çok şey yaşadığımız da farkındayız. Ancak vatanımızı korumak için atalarımızın kanını, terini, gözyaşlarını hiç hayal ettik mi? Yaptıkları fedakarlığın, iyiliğin karşılığını hiç düşündük mü? Mirası devam ettirmeye ne kadar istekliyiz?

O odada oturan tek Morolu olduğum gerçeği, Bangsamoro'nun hala haritada kalması için hayatlarını tehlikeye atan atalarımızın şehitliğini hatırlamama yardım ediyor.

Kişisel olarak konuşursak sınıfta farklı milletlerden insanların tanıdık olmayan yüzleri tarafından sıkıştırılmış bir tıp öğrencisi olarak benimle birlikte bu bireylerin ne kadar adanmış ol-

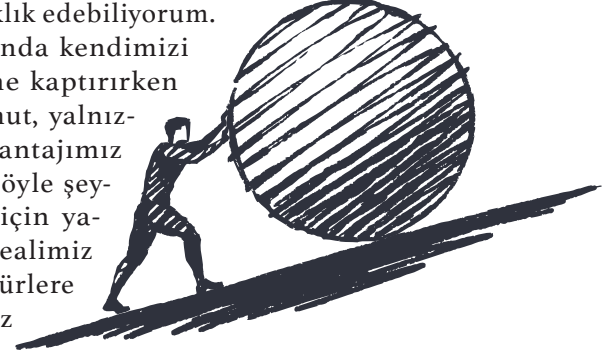
duklarına tanıklık edebiliyorum.

Sınavlar sırasında kendimizi test anketlerine kaptırırken taşıdığımız umut, yalnızca kişisel avantajımız için değildir. Böyle şeyleri bir amaç için yapıyoruz, bir idealimiz var. Farklı kültürlerle sahip olabiliriz ve farklı diller

konuşabiliriz ancak kesin olan bir şey var ki her birimiz çok çabalıyoruz. Böylece sırasıyla içinden geldiğimiz kültürün kökleri filizlenmeye devam edecek. Her gün yeniden cesaretimizi topluyoruz. Herkes fedakarlığı kucaklıyor ve savaş kazanılıncaya kadar vazgeçmek istemiyor. Bunu aklımda tutarak kitaplarımı ve kalemime bakıyorum. Bunlar benim silahlarım. Orada, sayfaların arasında, eve, ülkeme aydınlık getirmem için Morolu arkadaşlarımla beni alkışladığını görüyorum. Bu benim savaşım. Bu da benim cihadım.

Ders çalışmak zor, ancak yıllarca bilgi edindikten sonra saçları beyazlayarak yaşlanan profesörlerimi görmek, bana da güç veriyor, azmimi artırıyor. Onlar da bir zamanlar öğrenciydiler. Sadece kendi iyiliği için değil, vatanları için, insanlar için de mücadele ettiler. Ayrıca insanların gözyaşlarını sildiler ve sese dönüşene kadar bir dizi derin iç çekişler bıraktılar. Böylece, bugün oldukları insanlar oldular. Şimdi, tutkuyla kendi milletlerine hizmet ediyorlar.

Bununla birlikte, mücadele ruhunu yüksek tutmalı ve daha önce başladığımız şeyi daha da genişletmenin yollarını bulmalıyız. İçimizdeki gücün artmaya devam etmesine ve daha az yerine daha çok olmasına izin vermeliyiz. İnsanlar tarafından güçlü ve cesur olarak görüldük, öyleyse öyle kalalım. Başkalarının bizimle ilgili yanlış anlamalarının, yapabileceğimize inandığımızdan daha ağır olmasına izin vermeyin. Bangsamoro gençliğinin sunacak çok şeyi olduğunu söylemeye cüret ediyoruz.

HAYATIMIN DÖNÜM NOKTASI

Kadicha Tazhibaeva
Kırgızistan

Her şeye bir yerden başlarız: iyileşmeye, büyüme-ye, dönüşmeye... Benim hayatımın dönüşümü de Türkiye’de başladı.

“İstanbul’un kalabalığından bahsedecek olursam; beni hiç korkutmadı. İnsanları tanıdıkça ve onlarla iletişim kurdukça kalabalığın korkutuculuğu yavaş yavaş yok oldu. Hiç tanımadığım, hayatımda ilk kez gördüğüm insanlar beni kardeş gibi görüp merhametle yaklaşıyorlar. Bu sayede Türkiye bana yabancı bir ülke değil kardeş ülke oldu.”

Türkiye’de ilk geldiğim yer Asya ve Avrupa kıtası arasında kurulmuş, dünyanın merkezi olan İstanbul idi. Benim için muhteşem bir şehir, sadece benim için değil bütün dünya için öyle. Hatta demişler ki “Dünya tek bir ülke olsaydı başkenti İstanbul olurdu.”

İstanbul’un güzelliğini anlatmak istersem sayfalar yetmez. Denizi, camileri, kültürel zenginliği ve tarihi yaşattıran kokusu... Denizi, hayatımda ilk kez Türkiye’de gördüm ve bu benim için anlatılamayacak kadar harika bir duyguydu. Bana en çok hitap eden ve kendimi ait hissettiğim yer doğa olduğu için Türkiye aradığımı bulduğum

yer oldu. Çünkü doğanın çeşit çeşit güzelliklerini ve iklimlerini görme imkanını burada buldum. Küçük bir köyden ayrılarak bu kadar büyük bir ülkeye gelmek benim için inanılmaz bir şeydi. Hayal bile edemeyeceğim güzelliklere kapı açtı ve daha önce sahip olamayacağım fırsatlar sundu.

Gelmiş olduğum bu güzel ülke bana çok fazla şey öğretti. Öncelikle insanlığı öğretti, kötüyü iyiden ayırt edebilmeyi, yardımseverliği ve daha nicesini... Annem bana hep derdi ki: “Kızım, sen kötülerden de iyilerden de ders almayı öğren.” Annemin ne demek istediğini şimdi anlıyorum. Yolculuğuma başladığım andan beri hayatımın büyük kısmını bu cümle üzerine yaşadım. Gittiğim yerlerden ve görüştüğüm insanlardan ders almaya başladım. Türkiye’ye gelişim sanki benim gözlerimi açtı, asıl görmem gerekenleri görmemi sağladı.

Burada hayatımın en güzel, en zor günlerini geçirdim ve hala geçirmekteyim ama her şeye çok şükür. Kâh ağlıyor kâh gülüyoruz bu hayatta. Fakat en iyi öğretmen acı imiş, bunu anladım. Eğdi beni, büktü beni, ama daha iyi bir biçim verdi bana. Ne kadar zorlansak da pes etmeden yürümeliyiz. Adım attığımız yollar hep çiçekli olmayacak sonuçta. Bazen sert rüzgarlara göğüs germek zorunda kalırsınız, bu bizi yıldırmanın değil, Tevekkül ederek, her şeyin Allah’tan geldiğine inanarak yürümeye devam etmeliyiz. Rab-bim beni hiç yalnız bırakmadı, bu zor günlerde beni en sevdiği güzel kullarıyla tanıştırdı. Karşıma hep iyi insanların çıkması benim için büyük bir lütuftu, bunun için ne kadar şükretsem azdır.

İstanbul'un kalabalığından bahsedecek olursam; beni hiç korkutmadı. İnsanları tanıdıkça ve onlarla iletişim kurdukça kalabalığın korkutuculuğu yavaş yavaş yok oldu. Hiç tanımadığım, hayatımda ilk kez gördüğüm insanlar beni kardeş gibi görüp merhametle yaklaşıyorlar. Bu sayede Türkiye bana yabancı bir ülke değil kardeş ülke oldu. Ailemin ve ülkemin yapamadığını Türk halkı yaptı. Yardımseverliği bu ülkeden öğrendim. Yardım etmeyi o kadar çok seviyorlar ki anlatamam. Çok güzel empati kurabiliyorlar ve yardıma ihtiyacı olan biri varsa hiç düşünmeden yardıma koşuyorlar. Özellikle yabancı uyruklu olduğunu biliyorlarsa yardımları iki katına çıkarıyorlar. Türkler yabancıları çok seviyorlar ve çok merak ediyorlar. Sokakta, alışverişte, takside, akla gelebilecek her yerde insanlarla samimi iletişim kurma imkanı oluyor.

Bu topraklara ayak bastığımdan beri beni şaşırtan, sevindiren, hatta mutluluktan ağlatan çok olay yaşadım. Yardım etmenin ne kadar büyük bir güç olduğunu ve olağanüstü mutluluk verdiğini ancak yardım eden insanlar anlar. Bu muhteşem duyguyu bana tattıran, öğreten ise dinim İslam ve bu dini yaşayan güzel insanlardır.

Türklerden öğrendiğim bir diğer duygu: merhamet. Bu memleketin insanları merhamet duygusunu sadece insanlara değil hayvanlara da yansıtıyor. Şahit olduğum bir olayı anlatmak istiyorum bununla ilgili. Bir teyze güvercinler için pazara gidip yem aldı ve torunlarıyla birlikte güvercinleri besledi. Size basit

gelebilir fakat benim için çok farklı ve huzur verici bir olaydı. İyiliği yalnızca kendisi yapmıyordu, torunlarına da iyi olmayı öğretiyordu. Elbette ben de nasibimi

aldım bu güzel duygudan. Camilerde kedilerin mışıl mışıl uyumalarını izlemek, onları okşayıp sevmek tarif edilmez derecede huzur verici olmaya başladı benim için. Elhamdülillah.

Hayatın özü inançtır, ben de Türkiye'ye inancım gereği geldim. Büyük bir zevkle ve güvenle herkese haykırmak istediğim bir cümle var: "Ben gerçek bir Müslüman oldum! Cahilliği geride bırakıp ışığa doğru ilerliyorum!" Eğer inanırsak gerçekten inanırsak ve çabalarsak başaramayacağımız şey yok bu hayatta. Ben de yılmadan, usanmadan deniyorum, inançla deniyorum, sımsıkı sarılarak... Vazgeçmeye de niyetim yok. Beni Türkiye'de ayakta tutan güç işte bu: inancım. Yürüdüğüm yollar zor bile olsa inancım beni destekliyor ve koruyor. Türklerin "Başına büyük bir şey geldiğinde unutma ki Allah büyüktür, bu da geçer ya hu!" diye bir sözü var. Yani hiçbir şey kalıcı değil; şu anda yaşadığımız her şey yarın bizim için büyük bir ders olarak geri dönecektir, buna içten

inanıyorum. Hayatımız ne kadar zorlukla dolu olursa olsun güzellikler de illa ki vardır, olacaktır. Mutluluk ise o zorluklarla beraberdir. Kötü günler yaşamadan güzel günlerin kıymetini nasıl bilebiliriz ki?

Sözün özü: Türkiye benim en büyük dönüm noktam oldu. İnsanlığa, İslam'a dönüşüm oldu. Bunu bana nasip eden Allah'a şükürler olsun. Vesselam.

Haykırmak istediğim bir cümle var: "Ben gerçek bir Müslüman oldum! Cahilliği geride bırakıp ışığa doğru ilerliyorum!"

MASALLARIM BİTMEDİ Kİ

ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI: PASTEL BOYA

Mina Gholamibaroughi
İran

İSLAM, ÂLEMLERE RAHMETTİR

Susilawati İbrahim
Endonezya

İnsanlar, sosyal ilişkilere, birbirleriyle iletişime ihtiyaç duyan sosyal varlıklar olarak Allah tarafından yaratılmıştır. Sosyal bir varlık olarak insan, hem madden hem manen ihtiyaçlarını karşılamak için diğer insanlarla yardımlaşmaya ve işbirliğine ihtiyaç duyar. İşbirliği ve yardımlaşma sayesinde, insanların birbirleriyle uyum ve barış içinde yaşayabilecekleri umulur. (Kur'an 5: 2)

İnsan, başkalarının yardımı olmadan yaşayamaz. İhtiyacımız olduğunda yardım alabilmek için her zaman biz de başkalarına yardım etmeye çalışmalıyız. Şunu bilmeliyiz ki başkalarına yardım etmeyen ve sevmeyenlere Yaratıcı, kendi sevgisini vermeyecektir. Peygamberimizin (SAV) en büyük görevlerinden biri de iyilik çerçevesinde yardımın temelini atmaktır.

Peygamberimizin insanlığa getirdiği son dinin öğretilerinden bir de iyilik yapmak ve ihtiyacı olana yardım etmektir. Kuran, İslam'da sosyal sorunlara çok dikkat çeker ve bize bu konuda nasıl davranmamız gerektiğiyle ilgili pek çok bilgi sağlar. Nasıl bir sosyal ahlaka sahip olmamız gerektiğini tüm insanlara gerektiği gibi açıklar (Bkz. Kuran 9: 71).

Müslümanlar arasında kardeşlik ruhu yalnızca Allah'a dayanmalıdır, çünkü bir ilişkinin faziletini ölçmek için bu, iyi bir barometre olacaktır.

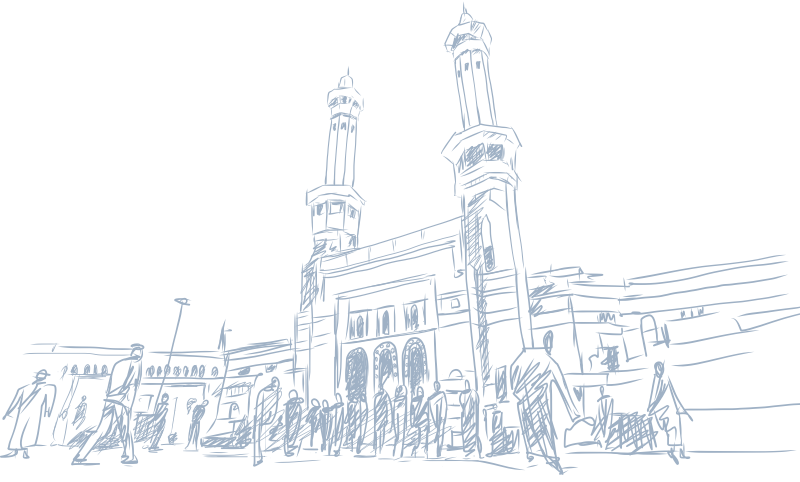
Müslümanlar kardeşlerdir (Kuran 49: 10). Kardeşler olarak Müslüman kardeşlerin birbirlerine yardım etme, birbirlerine saygı duyma, hastalandıklarında ziyaret etme, öldüklerinde kabre koyma, birbirleri için dua etme, karşılıklı çekişmeme, karşılıklı istismarı yasaklama

vb. gibi görevleri vardır. Müslümanlar arasında kardeşlik ruhu yalnızca Allah'a dayanmalıdır, çünkü bir ilişkinin faziletini ölçmek için bu, iyi bir barometre olacaktır. Allah, Kuran'da yardımlaşma ve dindarlığı birbirinden ayırmamıştır hatta yardımlaşmayı dindarlığın gereği olarak kabul etmiştir. Çünkü dindarlıkta Allah'ın rızası ve insanların lezzeti vardır (Kuran 5: 2). Ayrıca inananlar (hem erkek hem de kadın) başkalarına yardımcı olur (Kuran 9: 71).

İslam, iman kardeşliğini, bizi güçlendiren bir bina olarak görüyor. Birbirimizle kurduğumuz ilişkilerimiz, karşılıklı işbirliği, karşılıklı yardım ve karşılıklı yardımlaşma temelinde inşa edilmediği sürece güçlü bir toplum olmayacaktır. Her biri birbirlerinin ihtiyaçlarına, mal, can veya başka bir şeyle yardım etmeye çalışır. Birbirimize yardım ederek hepimizin tek bir beden gibi olduğunu hissetmeliyiz. Çünkü Peygamberimiz (SAV) inananları bir vücudun âzâlarına benzetmiştir: *Müminler birbirlerini sevmekte birbirlerine acımda ve birbirlerini korumakta bir vücuda benzerler. Bir uzuv ağrıdan şikayet ederse vücudun geri kalanı da uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulur.*

İslam, Müslüman kardeşlerimiz için birbirimize yardım etmemizi öğretir. Bir Müslüman'ın yükünü hafifletmek de ona iyilik yapmak demektir (Kuran 55: 60).

İnfak ve sadaka, Resulullah ve ashabının her zaman uyguladığı bir yardımlaşma tavrıdır. Peygamberimizden (SAV) ve sahabeden verme ruhunu örnek almalıyız. Çünkü sahip olduğumuz mallar, aslında Allah tarafından kullarını imtihan etmek için vardır. İster Allah'ın kendisine verdiklerine minnettâr olsun isterse inkâr etsin, bu insana kalmıştır. Allah'ın verdiklerine şükretme biçimleri arasında, sahip olunan mal varlığının bir kısmını

Allah yolunda harcamak, bağış yapmak, infak etmektir. Kuran-ı Kerim’de bir yardımlaşma şekli olarak zekat, sadaka, infak 125 yerde geçiyor. Öte yandan, sahip olduğumuz şeyler, tamamen bize ait değil, onlarda ihtiyaç sahiplerinin de hakkı vardır. insanın kendine verilenler karşısında Allah'a şükür etmesi veya nankörlük etmesi kendisine bırakılmıştır. Kuran’da infak ve sadaka ile ilgili ayetler, şu şekildedir: 2: 2-3, 2: 110, 2: 177, 2: 195, 2: 215, 2: 219, 2: 245, 2: 254, 2: 261-274 , 3: 92, 3: 133-134, 8: 2-4, 8: 60, 9: 60, 9: 99, 9: 103-104, 12: 88, 13: 22-24, 14:31, 24 : 22, 25: 67, 32: 15-17, 33: 35, 34: 39, 35: 29-30, 47: 38, 57: 7, 57: 10-11, 57: 18, 63: 9-11, 64: 15-17, 65: 6-7, 73: 20, 87: 14-15, 92: 5-7.

Arkadaşlarımıza veya etraftaki yardıma muhtaç insanlara elimizi uzatmak Allah’ın sevdiği bir işi yapmaktır. Hayırlı işlere koşan, yardım eden kişinin samimiyeti ve enerjisi yardım alanlara da tesir edecektir.

İnsanlara vermek, aslında bizi hafifletir ve insana lezzet verir. Yeter ki samimi bir niyet ve kalple yapalım. Yardımın değeri ne kadar büyük ya da küçük olursa olsun, iyilikle ve içtenlikle yardım etmek, bizi hafif hissettirecektir.

Sahip olduklarımızın sadece Allah’ın bir emaneti olduğunun farkına varmalıyız ve sahip olduklarımızı da yine Allah için, O’nun emrettiği şekilde kullanmalıyız. Bu sadece para, yiyecek... değil bazen manevi yardım da olabilir: bir müslümanın sıkıntısını gidermek, derdini dinlemek, onu ferahlatmaya çalışmak... İslam’da kardeşlik ve

paylaşma kültürü çok güçlüdür. Resul-i Ekrem (SAV) bir hadis-i şerifinde:

“Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu tehlikede yalnız bırakmaz. Kim kardeşinin ihtiyacını görürse Allah da onun ihtiyacını görür. Kim bir Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa Allah da o sebeple onu Kıyamet gününün sıkıntısından kurtarır. Kim bir Müslümanı(n ayıbını) örterse Allah da kıyamet günü onu(n ayıbını) örter.”(Ebu Davud, Edeb 46; Müslim, Birr 58)

Sosyal hayatta Müslümanlar, 40 millet ve din üzerinde herhangi bir ayrımcılık olmadan herkesle ilişki kurabilmelidir. İslam sadece Müslümanlara değil aynı zamanda etnik köken ve dini ne olursa olsun tüm mazlumlara yardımcı olmayı emreder. Yardım, evrensel bir ahlak olduğu için hem yardım eden hem de yardım edilen açısından farklılıkları aşar, insanların kalplerini yumuşatır ve birbirine ısındırır. Evrensel etik olarak, yardım etme davranışı hayatın çeşitli alanlarında önemli bir unsurdur. Bu tür bir şefkat sadece insanlara değil, diğer canlılara da gösterilmelidir. Hayvanlar Allah’ın dilsiz kullarıdır, der Peygamberimiz (SAV) İslam’ın öğretisi budur.

Covid-19 salgını uluslararası bir felaket olarak gözümüzün önündedir. Bu hastalığın ne zaman biteceğini tahmin etmek zor. Bu durum kesinlikle hepimizi için ekonomik kaygıya sevk ediyor. Sonuç olarak, salgının küresel ekonomi üzerinde önemli bir etkisinin olması beklenmekte ve böyle bir durumda sosyal farkındalığın önemini anlamak ve elimizdekileri birbirimizle paylaşmak durumundayız.

Sonuçta Allah'a bağlılık sadece seccade serip namaz kılmak, tesbih çekmek ve sadece Allah'a zikretmek değildir, insanlara güzel muamele ve onların ihtiyaçlarını gidermek de İslam’ın en önemli emirlerindedir. Paylaşmak, O'nun verdiği tüm nimetlere şükretmenin bir yoludur ve aslında en çok da bizi mutlu ve mutmain eder.

İslâm alemlere rahmettir. Başka bir deyişle İslam’ın hem bireye hem de topluma yönelik faydaları vardır. Bir Müslüman olarak, nerede ve ne zaman olursanız olun siz de insanlara bir rahmet olun.

İTMINÂN VE ENDİŞE

Nesrin Aksu

Psk. Danışman

Resûlullah(SAV), kendisinden öğüt isteyen birine, “Her namazını son namazın gibi kıl, özür dilemek zorunda kalacağın şeyi yapma ve insanların elindeki şeylere ümit bağlama” demiştir. (İbn Mâce, “Zühd”, 15).

Fahri Kainat Efendimiz bu hadis-i şerif ile âdeta bir hayat reçetesi sunmuş ve sadece bu hadis bile bizlere bir ömrü nasıl geçirmemiz konusunda rehber olmuştur. “İnsan bir damla kan, bin endişe” diyen Sadi Şirazi gibi insanın bu dünyada kendisine endişe veren her şeyden soyutlanması ve bütün sahip olduklarını emanet bilinci ile taşıması, her yaptığı ameli son ameli gibi dikkatle yapması, onun yaptığı işe gönlünü teslim etmesi ile mümkündür. Hadisin sonunda son cümle ile de büyük bir insanlık dersi veriyor Efendimiz (SAV) “İnsanların elindeki şeylere ümit bağlama.” Sanki burada kaygının tarifini yapıyor adeta zira kaygı hem fiziksel hem düşünsel beklenti içinde olma durumu olarak da tarif ediliyor. Beklenti içinde olmanın insanı kaygılı, huzursuz, endişeli yaptığı daha hassas ve kırılgan hale dönüştürdüğü bir gerçek. Beklentsizlik reçetesi. Ne yaparsan yap amacın insanların seni takdir etmesi, sevmesi, beğenmesi, ödüllere boğması veya bunlardan yoksun bırakması olmasın. Varlığını bunların varlığına bağımlı hale getirme ki bir gün hepsi senden alındığında keder ve ıstırapın pençesinde kalmayasın.

Güvende hissetmek hepimizin için önemlidir. Birçok insan kendini güvende hissetmek için pandemi sürecinde dolabı tıka basa doldurur, takıntılı bir şekilde ellerini yıkayabilir, kendi huzurunu bozacak kadar temizlik yapabilir, kendini yatıştırmadığı için çok konuşabilir, sürekli kendini meşgul edecek ve kaygıyı unutturacak faaliyetlerle kendini yorabilir, kaygı ile baş başa kalmamak için aşırı telafi moduna geçip aşırı yoğunluğa kendini bırakabilir. Kaygı bize biraz önlem almamızı söylerken abartıldığında hayatımızı huzursuzlukla yönetmeye ve tüketmeye götürebilir.

Anksiyete atakları olan kişiler, takıntılı bir şekilde kendini tüketecek kadar bir faaliyetin içinde bulunabilir. Bedensel ihtiyaçlarını dahi fark etmeyebilir. Bazen kendini güvende hissedebilmek için saplantılı bir şekilde en kötüsünü düşünen kişiler de kendini güvende hissetmek için böyle bir düşünceden yardım aldıklarını iddia edebilir. Zamanla kişinin kendini güvende hissetmek için yaptığı davranışlar, onun bağımlılığına dönüşebilir.

Kendimizi daha yakından tanıdığımızda, duygularımıza karşı farkındalığımız arttığında, kaygı duygusu ile kalmayı başardığımızda, altında yatan ve bizi tetikleyen düşünceleri fark ettiğinizde (daha çok şey öğrenirsem sevilirim, daha çok bildiğimi gösterirsem insanlar bana değer verir, başarılı olmazsam sevilmem, gü-

vende olmam için her an bir şeylerle meşgul olmalıyım, kendimi güvende hissetmek için en kötü senaryoyu düşünmeliyim, her şeyin üstesinden gelebilirim vb) başarıma yöntemlerini daha sağlıklı bir hale dönüştürebilir ve gücümüzü tekrar geri alabiliriz. Çocuğunun yoğun kaygısı ile baş edemediği şikayetiyle yardım almak isteyen anne, aslında “Ben de böyleyim, her şeyi kendime dert ediniyorum. Sanırım kızım da bana çekmiş.” diyebilir.

Bazen kaygı probleminin altında mükemmel olma arzusu ve mükemmel gözükme şeması da aktif olarak çalışıyor olabilir. Kişi kendi kusurlu ve eksik tarafını aşırı bir şekilde diğer uçtaki her şeyi bilen, her işin üstesinden gelen bir benlikle fazla telafi yoluna gidebilir. Kendini ve yaşadıklarını didik didik eden kişilerde, hata yapmaya karşı sıfır tolerans geliştiren ailelerde büyüyen çocuklarda, aşırı eleştirel ve baskıcı anne ya da babaya maruz kalınan durumlarda kişi, kaygı ve endişe topuna dönebilir. Hayatı boyunca içinde bu yangın ile dolaşıp çocuklarına ve torunlarına bu mirası bırakabilir.

Mâverdi, kötümserlerde ümitsizliğin baskın bir ruh hali olduğunu ve çalışmalarında başarıyı engellediğini belirtir. (Edebü'd-dünyâ ve'd-dîn, s. 304).

Bugün modern psikolojinin konusu olan ve birçok psikoloji kuramının cevap aramaya

çalıştığı, insanların düşünce bozuklukları ve kendi hayatlarına olan etkisini ifade ederken kendi kadim geleneğimizle yeniden buluşmamız gerekiyor.

İnsanın hayattaki temel amacının keder ve üzüntüyü yenmek olduğunu düşünen İbn Hazm'a göre üzüntüden kurtulmanın en güvenli yolu bütün işlerde ahiret kurtuluşunu ölçü ve hedef almaktır. Bunu başaranlar ke-

der ve üzüntüden kurtulur, daima sevinçli ve mutlu olur. Çünkü insanın son noktada amacına ulaşacağına dair ümidi, hedefine doğru ilerlemesinde ona yardımcı olur ve bu ümit, amacına ulaşması için ona güç kazandırır. (El-Ahlâk ve's-siyer, s. 14-15). Ahiret kurtuluşu kişinin bu dünya ve yaşadıkları ile kendini sınırlandırmaktan çıkıp sonsuz bir varlık olarak kendi fitratına uygun davranmayı aklından çıkarmaması, ihtiyaçları altında kendini bozmaması, ilahi bir ayar vererek duygu düşünce ve davranış dünyasını mutlak varlık ile ilişkisinde tanımlaması ve kendi iç aleminin derinliklerinde kendini yüce bir ahlak ile anlamlandırmaya gayret göstermeye çalışması ile mümkündür. Psikoloji sizi bu dünya da mutlu edebilir. Ancak yeterli değildir. Her zaman ötesi vardır.

Beklenti içinde olmanın insanı kaygılı, huzursuz, endişeli yaptığı daha hassas ve kırılgan hale dönüştürdüğü bir gerçek. Beklentisizlik reçetesi. Ne yaparsan yap amacın insanların seni takdir etmesi, sevmesi, beğenmesi, ödüllere boğması veya bunlardan yoksun bırakması olmasın. Varlığını bunların varlığına bağımlı hale getirme ki bir gün hepsi senden alındığında keder ve ıstırapın pençesinde kalmayasın.

SEFİRE-İ ALEM'DEKİ BÜYÜK MASA

Asu Can

Sefire-i Alem Eğitim Birimi Sorumlusu

Sefire-i Alem'in dernek binasının kapısından giriyorum. İlk önce yeni pişmiş kurabiyelerin muhteşem kokusu geliyor burnuma. Sonrasında dernek personelinin yüzlerindeki sıcacık ve kocaman tebessümle karşılanıyoruz. İnsanın içi açılıyor ve kendini güvende hatta “evinde” hissediyor ilk etapta böyle bir atmosferle karşılaşınca. O an aklımdan, dünyanın bambaşka yerlerinden gelen, ailelerinden sevdiklerinden ve tüm alıştıkları mekânlardan ayrılarak Türkiye'ye gelen Sefire'nin öğrencileri için bu “ev sıcaklığı” atmosferinin ne kadar huzur verici olduğu düşüncesi geçiyor.

Biraz ilerliyorum, masanın etrafında oturmuş on kadar öğrenci kendi aralarında sohbet ediyorlar. Her birinin ten rengi, boyu, fiziksel özellikleri

birbirinden çok farklı olan kız öğrencilerin arasına selam vererek ben de oturuyorum.

Masanın arkasında duran dünya haritasını görecek şekilde oturmaya çalışıyorum. Belki de adını bilmediğim bir ülkeden bir arkadaş ile tanışacağım, neredeydi burası diye sorup kendimi rezil etmeyeyim, gerekirse göz ucuyla haritaya bakar, öğrenirim diye böyle bir yer seçiyorum oturmak için. Herkesin önünde cam bardaklar içinde Türk çayı var. Sağ olsunlar, bana da ikram ediyorlar. Yanımdaki kız öğrenci Fas'tan gelen bir arkadaş, “İlk başlarda bu çaya alışırken çok zorlandım ama dört yıldır burada olunca insan ister istemez alışıyor” diyor. Başlıyoruz bir çay sohbetine. “Senin ülkende çay böyle midir?” veya “sizin çaylar nasıldır” diye

herkes birbirine soruyor. Şaşırıyorum, “Dünyada bu kadar farklı çay pişirme ve içme yönteminin olduğunu hiç düşünmemiştim.” diyorum içimden. Meğer Fas’ta herkes taze naneden çay yaparak içmiş. Hatta “bardağın içine de muhakkak bir nane yaprağı koyarız, hem aromasını artırır hem de hoş bir görüntüsü olur” diye devam ediyor Faslı arkadaş.

Derken bir Filistinli öğrenci “Benim ülkemde, biz, siyah çayın içine adaçayı ve bazen de nane katarız ve şekerle pişiririz.” diye konuya dâhil oluyor. Masadakiler onun Filistinli olduğunu öğrenince konu bambaşka bir yere dönüyor. “Ailen nerede yaşıyor?” diye soruyor bir öğren-

ci ona, “Kudüs” diyor Filistinli öğrenci. “Peki, nasıllar şimdilerde?” diye sorunca başka bir öğrenci, o da ailesini ve Kudüs’ü anlatıyor. Arada o şehrin nasıl güzel bir yer olduğunu ve her taşın bile saatlerce konuşulacak kadar derin bir tarihe sahip olduğunu anlatıyor. Merak ediyoruz çok, bir an önce o aziz şehri ziyaret etme arzusu gönülümüzü dolduruyor. “Ama bu kadar güzel bir şehirde hayatımız her geçen gün daha da zorlaşıyor” diye devam ediyor.

Hepimiz bir an suskunluğa bürünüyoruz. Ama özellikle de Doğu Türkistanlı olduğunu bildiğimiz başka bir arkadaşımız, o güzel çekik gözlerinde hüznün bize, kendi şehrini an-

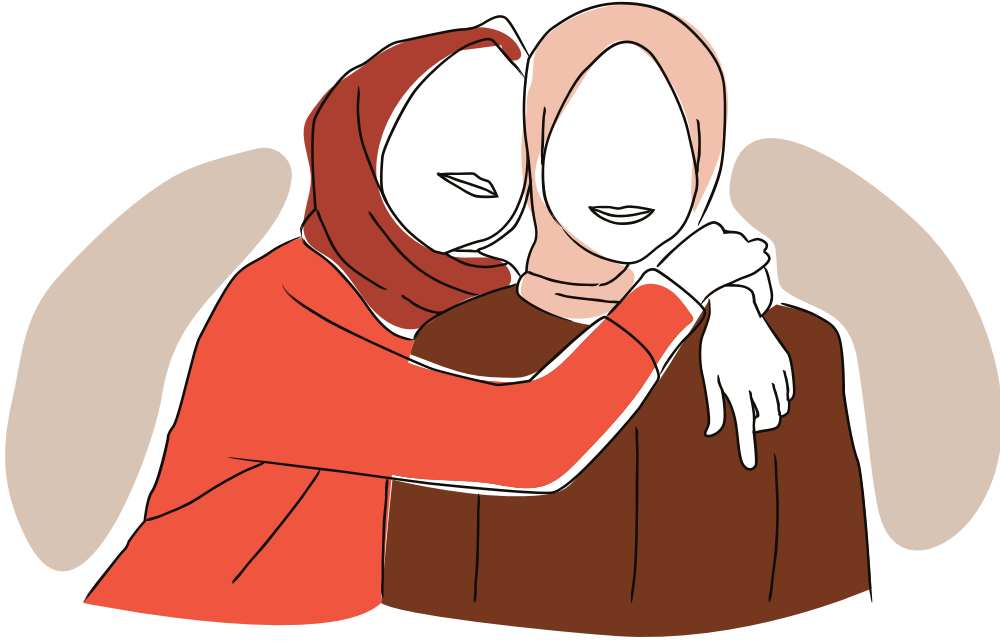
latıyor. Kaşgar’dan geldiğini söylüyor. Bir zamanların İpek Yolu üzerindeki, İslam medeniyetinin en güzel ve muhteşem zenginlikteki şehirlerinin şimdi nasıl bir zulüm altında olduğunu anlatıyor. Ne diyeceğimizi bilemiyoruz. Bir suskunluk daha kaplıyor hepimizi. En içten dualarımızı gönderiyoruz sessizce. Çay içer gibi yapıp, arkadaşımızı çok üzmemek için gözyaşlarımızı içimize akıtıyoruz.

Sessizliği bir Afgan arkadaş bozuyor. Başkent Kâbil’den geldiğini söylüyor. “Geçen hafta yine bir patlama oldu ve birçok insanımız vefat etti.” diyor. Başka bir öğrenci “neden?” diye soruyor. Ve anlatmaya başlıyor Kâbil’den gelen burada tarih eğitimi alan öğrenci. Bir kez daha üzülüyoruz, nasıl kurtulur bu kadim İslam beldeleri tüm bu zulümlerden, diye dertleniyoruz.

Bu ağır havayı dağıtmak için farklı bir konu açmak niyetiyle karşımda oturan çekik gözlü başka bir öğrenciye, “Sen nerelisin?” diye soruyorum. “Türkmenistanlıyım.” diyor. Merv şehrinde imiş. “Aaa, öyle mi en merak ettiğim şehirlerden biri Merv.” diyorum. O da bana Merv’in gerçekten çok güzel bir şehir olduğunu ama ülkesinin dışarıya çok kapalı bir ülke olduğunu, dolayısıyla o cânim beldeleri ziyaret etmenin pek de kolay olmadığını söylüyor. “Neden?” diyoruz, anlatıyor, anlatıyor... Ve çok fazla kişinin ülke dışına çıkarak okuma ve çalışmak zorunda olduğunu ekliyor. Türkiye’de öğrenci olmanın ona çok şey kattığını anlatıyor. Özellikle de son cümlesi beni yakıyor: “Biz Kuran-ı Kerim’i ülkemizde hiç görmedik, sadece amcamın evinde bir Rusça Kuran tercümesi var idi, onu da elimize almamıza izin verilmezdi.” Bir kez daha susuyorum.

Azerbaycanlı bir öğrenci Türkmenistanlı öğrencinin açtığı yoldan devam ediyor ve diyor ki “Biz uzun yıllar Sovyet rejimi altında olduğumuz için dinimize ait birçok bilgiden mahrum bırakıldık ve bu, yaşantımıza da yansdı maalesef. Dinimizden o kadar uzaklaştırdık ki bazı alışkanlıklarımızın yanlış olduğunu ne yazık ki ancak buraya gelince, diğer müslümanları görünce fark edebiliyoruz.” diyor. Komünizmin oralarda bıraktığı mirasın ne kadar derin olduğu gerçeği ile bir kez daha yüzleşiyorum.

En sevdiğim şey bu Sefire-i Alem’de: sohbet etmek. Çünkü biliyorum ki buranın kapısından girerkenki ben ile çıkarkenki ben, aynı olmayacağı. Dünyaya ve özelde de İslam dünyasına dair birçok yeni şeyler öğreneceğim ve bazen bir keder duygusu bazen de umut ile ayrılacağım. Hep böyle olur çünkü. Bugün de öyle olacağından eminim.

Solumdaki siyahi arkadaşa dönüyorum, daha farklı bir sohbet konusu bulabilmek düşüncesiyle. “Sen nerelisin?” diyorum. “Gambiyalıyım” diyor. “Allah’ım Gambiya nerede idi?” diye soruyorum kendime, bir yandan da gözüm haritada, yerini bulmaya çalışıyorum. Sonunda Batı Afrika’daki yerini görüyorum. Müslüman olduğunu söylüyor ve sonra konu Gambiya’daki dinler, Müslümanların yüzdesi ile devam ediyor. Sonra tabii farklı bir mutfakları olduğunu tahmin ettiğimiz öğrenciye, en çok ülkesinde ne tükettiklerini soruyor, bir başka öğrenci. Çok sıklıkla balık yediklerini anlatıyor ve Türkiye’de en çok balık yemeyi özlediğini söylüyor. Ve hayretini bizimle paylaşıyor, “Denizin olduğu ülkede balık neden bu kadar pahalı olur ki?” diye soruyor. Bu sebeple istedikleri sıklıkta yiyemediğinden yakınıyor.

Onun yanındaki Endonezyalı öğrenci de bu meseleden dertli olduğunu anlatıyor. İlaveten, “Başlarda ekmeğe yemek zorunda olmak bana çok tuhaf gelmişti.” diyor. “Siz ne yiyorsunuz ki?” diyor masanın diğer ucundan bir başkası. O da “Biz ekmeğe yerine pirinç yeriz Endonezya’da” diye cevaplıyor. Sonra konu başka bir yöne çevriliyor ve Türkiye’ye geldiğinde en zorlandığı diğer şeyin Türkçe öğrenmek olduğunu anlatıyor. Nasıl zorluk çektiğini ve bazı harflerin kendi dillerinden olmamasından dolayı onları öğrenmenin uzun vaktini aldığını anlatıyor. Bangsomorolu öğrenci de onu tasdik ediyor. “Benim için de bu süreç çok zor oldu.” diyor. Bangla-

deş’ten gelen öğrenci de “Evet, evet ben de çok zorlandım Türkçe öğrenirken,” diye kendi hikâyesini anlatıyor. “Bir de” diyor, “... en çok bizim baharatlarımızı özledim yemeklerde.” diye konuyu tekrar mutfak kültürüne getiriyor. Diğer öğrenciler soruyorlar “Hangi baharatları kullanırsınız?” diye, o da anlatmaya devam ediyor.

Saatime bakıyorum, yetişmem gereken bir yer olduğunu hatırlıyorum ve bu koyu sohbeti istemeden de olsa sessizce terk ediyorum. Derneğin kapısından çıkıp sola dönüyorum, yürümeye başlıyorum. Yine dünyaya dair ne çok şey öğrendiğimi ve iki saat içinde ne çok duyguyu art arda yaşadığımı hayretler içinde fark ediyorum: ağladım, güldüm, şaşırardım, üzülürdüm, sevindim vs. Dahası bir masanın, dünyadaki birçok insanı birleştirme, tanıştırma ve kaynaştırma özelliğinin olduğunu bir kez daha tecrübe ettiğimi düşündüm. O masa Sefire-i Alem’deki masa idi. Burada sadece bir Türk olarak ben değil, o masanın etrafına oturan bambaşka yerlerden gelen kız öğrenciler dünyayı tanıyorlar, birbirlerinden haberdar oluyorlar ve kimi zaman da kalıcı dostluklar kurmuş olarak ülkelere dönüyorlar. “İyi varsın be masa ve iyi ki varsın Sefire-i Âlem! Allah kuranlardan da bu derneği yaşatanlardan da razı olsun!” diye en içten dualarımı göndererek İstanbul’un kalabalığına karışıyorum ve gideceğim yere yetişmek için hızlanıyorum.

Sefire-i Alem
Uluslararası Öğrenci Derneği
International Student Association
جمعية الطلاب الدولية

Akşemseddin Mah. Sarıgül Cad. No:4/B Fatih-İSTANBUL

0212 621 27 49 • sefireialem.org.tr

📍 sefireialemuod

📱 sefireialemuod

🌐 Sefire-i Alem